ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (piata komora)

z 1. júla 2010 *

Vo veci T-62/08,

ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni SpA, so sídlom v Terni (Taliansko), v zastúpení: T. Salonico, G. Pellegrino, G. Pellegrino a G. Barone, advokáti,

žalobkyňa,

proti

Európskej komisii, v zastúpení: C. Giolito a G. Conte, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh na zrušenie rozhodnutia Komisie 2008/408/ES z 20. novembra 2007 o štátnej pomoci C 36/A/06 (ex NN 38/06), ktorú Taliansko

* Jazyk konania: taliančina.

poskytlo spoločnostiam ThyssenKrupp, Cementir a Nuova Terni Industrie Chimiche (Ú. v. EÚ L 144, 2008, s. 37),

VŠEOBECNÝ SÚD (piata komora),

v zložení: predseda komory M. Vilaras (spravodajca), sudcovia M. Prek a V. M. Ciucă,

tajomník: J. Palacio González, hlavný referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 1. júla 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

Skutkové okolnosti

1 Talianska republika znárodnila odvetvie elektrickej energie zákonom č. 1643 zo 6. decembra 1962, ktorým sa zriaďuje Ente nazionale per l'energia elettrica (ENEL) a prevádzajú sa na tento štátny podnik spoločnosti pôsobiace v oblasti elektroenergetiky (GURI č. 316 z 12. decembra 1962, s. 5007, ďalej len „zákon č. 1643/62"). Uvedeným

zákonom priznala štátnemu podniku ENEL na svojom štátnom území monopol na výrobu, dovoz, vývoz, prenos, premenu, distribúciu a predaj elektrickej energie pochádzajúcej z akéhokoľvek zdroja, avšak s určitými výnimkami.

2 Podľa článku 4 ods. 6 zákona č. 1643/62 boli podniky, ktoré vyrábali elektrickú energiu najmä pre vlastnú spotrebu (ďalej len „výrobcovia pre vlastnú spotrebu“), vylúčené z postupu znárodnenia v odvetví elektroenergetiky.

3 Spoločnosť Terni, v ktorej bol štát väčšinovým spoločníkom, v tom čase pôsobila v oblastiach výroby ocele, chemických látok a cementu. Navyše vlastnila a prevádzkovala vodnú elektráreň, ktorej väčšina vyrobenej elektrickej energie sa používala na dodávku energie pre výrobné procesy spoločnosti.

4 Vzhľadom na strategický význam spoločnosti Terni pri dodávaní elektrickej energie štátu bola jej divízia hydroenergetiky zahrnutá do znárodnenia, napriek postaveniu tejto spoločnosti ako výrobcu pre vlastnú spotrebu.

5 Dekrétom prezidenta republiky č. 1165 z 21. augusta 1963 o prevode časti podniku určenej na činnosti uvedené v článku 1 prvom odseku zákona č. 1643/62 a prevádzkované spoločnosťou „Terni: Società per l'Industria e l'Elettricità“ SpA na ENEL (riadna príloha GURI č. 230 z 31. augusta 1963, s. 58, ďalej len „dekrét č. 1165/63“) Talianska republika poskytla spoločnosti Terni náhradu za prevod jej aktív tým, že jej priznala zvýhodnenú tarifu na dodávku elektrickej energie (ďalej len „tarifa pre Terni“) na obdobie rokov 1963 až 1992.

6 V roku 1964 sa spoločnosť Terni rozdelila na tri spoločnosti: výrobcu ocele Terni Acciai Speciali, výrobcu chemikálií Nuova Terni Industrie Chimiche a výrobcu cementu Cementir (ďalej len spoločne „bývalé spoločnosti Terni“). Tieto podniky neskôr v uvedenom poradí sprivatizovali a nadobudli ich spoločnosti ThyssenKrupp, Norsk Hydro a Caltagirone, čo viedlo k vytvoreniu spoločností ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni SpA, Nuova Terni Industrie Chimiche SpA a Cementir SpA, ktoré naďalej využívali tarifu pre Terni.

7 Zákonom č. 9 z 9. januára 1991, ktorým sa upravuje aktualizácia nového Štátneho energetického plánu: inštitucionálne aspekty, vodné a iné elektrárne, geotermálne elektrárne, výrobcovia pre vlastnú spotrebu a daňové ustanovenia (riadna príloha GURI č. 13 zo 16. januára 1991, s. 3, ďalej len „zákon č. 9/91“), Talianska republika predĺžila platnosť existujúcich povolení na výrobu elektriny z vodnej energie do 31. decembra 2001, čo sú povolenia, na základe ktorých pôsobia spoločnosti využívajúce verejné vodné zdroje na výrobu elektrickej energie.

8 Podľa článku 20 ods. 4 tohto zákona Talianska republika predĺžila takisto platnosť tarify pre Terni do 31. decembra 2001. Okrem toho bolo stanovené, že množstvo dotovanej elektrickej energie dodávanej bývalým spoločnostiam Terni sa bude počas nasledujúcich šiestich rokov (2002 – 2007) postupne znižovať tak, aby sa výhoda vo forme tarify odstránila do konca roka 2007.

9 Talianske orgány oznámili zákon č. 9/91 Komisii, ktorá prijala 6. augusta 1991 rozhodnutie o nevznesení námietok (rozhodnutie týkajúce sa štátnej pomoci NN 52/91, ďalej len „rozhodnutie zo 6. augusta 1991“).

10 Legislatívnym dekrétom č. 79 zo 16. marca 1999 týkajúcim sa smernice 96/92/ES o spoločnej právnej úprave vnútorného trhu s elektrickou energiou (GURI č. 75 z 31. marca 1999, s. 8, ďalej len „dekrét č. 79/99“) Talianska republika predĺžila existujúce povolenia na výrobu elektriny z vodnej energie. Článok 12 ods. 7 a 8 tohto dekrétu stanovuje:

„7. Povoleniam, ktorých platnosť sa skončila alebo sa skončí pred 31. decembrom 2010, sa predlžuje platnosť do 31. decembra 2010 a držitelia týchto povolení môžu pokračovať vo svojej činnosti bez toho, aby bolo potrebné prijať akýkoľvek správny akt, pričom uvedenú skutočnosť oznámia príslušnému správnemu orgánu do 80 dní od nadobudnutia účinnosti tohto dekrétu…

8. Na povolenia, ktorých platnosť sa skončí 31. decembra 2010, sa uplatnia podmienky skončenia platnosti uvedené v akte o udelení povolenia.“

11 V súlade s článkom 11 ods. 11 zákonného dekrétu č. 35 zo 14. marca 2005, ktorým sa stanovujú naliehavé opatrenia o akčnom pláne pre hospodársky, sociálny a územný rozvoj (GURI č. 62 zo 16. marca 2005, s. 4), zmeneného na zákon č. 80 zo 14. mája 2005 (ďalej len „zákon č. 80/05“), Talianska republika opätovne predĺžila platnosť tarify pre Terni do roku 2010, pričom toto opatrenie nadobudlo platnosť 1. januára 2005 (ďalej len „sporné opatrenie“). Zákon č. 80/05 spresnil, že až do roku 2010 budú bývalé spoločnosti Terni využívať rovnaké výhody, aké sa poskytovali do 31. decembra 2004 v súvislosti s dodávanými množstvami (spolu 926 GWh pre tri spoločnosti) a cenami (1,32 eurocenta/kWh). V krátkej dobe potom boli bežné povolenia na výrobu elektriny z vodnej energie predĺžené zákonom č. 266 z 23. decembra 2005 až do roku 2020.

12 Komisia sa o tomto opatrení o predĺžení dozvedela v rámci vyšetrovania v inej veci a listom z 23. decembra 2005 požiadala talianske orgány o informácie, ktoré jej boli oznámené v liste z 24. februára 2006 a následne v ďalších dvoch listoch z 2. marca 2006 a 27. apríla 2006.

13 Komisia oznámila Talianskej republike listom z 19. júla 2006 svoje rozhodnutie začať konanie podľa článku 88 ods. 2 ES. Uvedené rozhodnutie bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* (Ú. v. EÚ C 214, s. 5) a Komisia vyzvala dotknuté tretie osoby, aby k spornému opatreniu predložili svoje pripomienky.

14 Talianska republika predložila svoje pripomienky listom z 25. októbra 2006 a poskytla ďalšie informácie listami z 9. novembra 2006 a zo 7. decembra 2006.

15 Komisii boli doručené pripomienky od dotknutých tretích osôb, ktoré zaslala na vyjadrenie talianskym orgánom. Pripomienky Talianskej republiky jej boli doručené listom z 22. decembra 2006.

16 Listom z 20. februára 2007 si Komisia vyžiadala ďalšie informácie, ktoré jej talianske orgány poskytli listami zo 16. apríla 2007, z 10. mája 2007 a zo 14. mája 2007.

17 Dňa 20. novembra 2007 Komisia prijala rozhodnutie o štátnej pomoci C 36/A/06 (ex NN 38/06), ktorú Taliansko poskytlo spoločnostiam ThyssenKrupp, Cementir a Nuova Terni Industrie Chimiche (Ú. v. EÚ L 144 2008, s. 37, , ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

18 Odôvodnenie č. 163 napadnutého rozhodnutia stanovuje:

„Komisia dospela k záveru, že [Talianska republika] v rozpore s článkom 88 ods. 3 [ES] nezákonne zaviedl[a] ustanovenie článku 11 ods. 11 [zákonného dekrétu 35]/2005, zmeneného na zákon [č. 80/05], ktorým sa stanovuje zmena a predĺženie zvýhodnenej tarify za elektrickú energiu, uplatniteľnej na tri [bývalé] spoločnosti [Terni] až do roku 2010. Komisia zastáva názor, že takéto opatrenie, ktoré predstavuje čistú pomoc na prevádzku podnikov, nie je oprávnené na žiadnu výnimku podľa Zmluvy o ES, a je preto nezlučiteľné so spoločným trhom. Časti uvedeného opatrenia, ktoré ešte neboli poskytnuté alebo zaplatené, sa preto nesmú realizovať. Pomoc, ktorá sa už zaplatila, sa musí vrátiť. Sumy, na ktoré by boli príjemcovia oprávnení v rokoch 2005, 2006 a 2007 podľa zákona č. 9/91, sa môžu odpočítať od celkovej sumy, ktorá sa má vrátiť."

19 Výrok napadnutého rozhodnutia obsahuje tieto ustanovenia:

„*Článok 1*

1. Štátna pomoc, ktorú [Talianska republika] zaviedl[a] v prospech spoločností ThyssenKrupp, Cementir a Nuova Terni Industrie Chimiche, nie je zlučiteľná so spoločným trhom.

2. Štátna pomoc, ktorú [Talianska republika] poskytl[a], ale ešte nezaplatil[a] v prospech spoločností ThyssenKrupp, Cementir a Nuova Terni Industrie Chimiche, je tiež nezlučiteľná so spoločným trhom a nesmie sa preto realizovať.

Článok 2

1. [Talianska republika] vyžiada od príjemcov vrátenie protiprávnej a nezlučiteľnej pomoci uvedenej v článku 1 ods. 1.

…“

Konanie a návrhy účastníkov konania

20 Žalobkyňa návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 6. februára 2008 podala žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

21 Žalobkyňa navrhuje, aby Všeobecný súd:

— vyhlásil napadnuté rozhodnutie za protiprávne a zrušil ho v celom rozsahu,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania,

— prípadne nariadil Komisii v súlade s článkami 64 a 66 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu predložiť písomnosti od talianskych orgánov postupne zaslané a doručené v septembri a v novembri 1991, a takisto aby prijal iné opatrenie na zabezpečenie priebehu konania či dôkazné prostriedky, ak to považuje za potrebné,

alebo subsidiárne, aby zrušil napadnuté rozhodnutie v časti, v ktorej:

— stanovuje, že Talianska republika vykonala štátnu pomoc v prospech žalobkyne, Cementir a Nuova Terni Industrie Chimiche v rozpore s článkom 88 ods. 3 ES,

— stanovuje, že žalobkyňa, Cementir a Nuova Terni Industrie Chimiche majú pomoc vrátiť, a preto

— ukladá Talianskej republike povinnosť požadovať bezodkladne vrátenie pomoci spolu s úrokmi,

alebo subsidiárne zrušil napadnuté rozhodnutie v časti, v ktorej Talianskej republike ukladá povinnosť bezodkladne požadovať vrátenie pomoci spolu s úrokmi, keďže toto vrátenie porušuje všeobecnú zásadu legitímnej dôvery.

22 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol žalobu,

— zaviazal žalobkyňu na náhradu trov konania.

Právny stav

23 Žalobkyňa uviedla na podporu žaloby štyri žalobné dôvody, založené po prvé na porušení článku 87 ods. 1 ES, po druhé na porušení podstatných formálnych náležitostí a článkov 87 ES a 88 ES z dôvodu zjavne nesprávneho posúdenia hospodárskej štúdie predloženej talianskymi orgánmi, po tretie na porušení článku 88 ods. 3 ES a po štvrté na porušení článku 14 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [88 ES] (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339) a zásady ochrany legitímnej dôvery.

O žalobnom dôvode založenom na porušení článku 87 ods. 1 ES

Tvrdenia účastníkov konania

24 Žalobkyňa tvrdí, že Komisia nesprávne označila sporné opatrenie za štátnu pomoc a v dôsledku toho sa domnievala, že uvedené opatrenie jej malo byť oznámené.

25 Uvádza, že kompenzačné opatrenia poskytnuté štátmi ako náhrada škody spôsobenej podnikom, najmä v prípade vyvlastnenia, sa zvyčajne nepovažujú za štátnu pomoc, čo Komisia sama uznala v odôvodnení č. 70 napadnutého rozhodnutia.

26 V prejednávanej veci výnimočné vyvlastnenie spoločnosti Terni v roku 1962 dostalo žalobkyňu do zjavne nevýhodného konkurenčného postavenia v porovnaní s jej konkurentmi, čo viedlo zákonodarcu k tomu, aby ako náhradu za túto vážnu diskrimináciu vytvoril pre spoločnosť Terni úplne odlišné kompenzačné „kritérium“ ako to, ktoré sa poskytuje v podobe jednorázovej finančnej náhrady iným vyvlastneným podnikom, a aby sa tak „nenarušila interná rovnováha tejto spoločnosti“, ktorá podľa zákona pôvodne nemala byť zoštátnená.

27 Zákonom č. 1643/62 bol teda spoločnosti Terni priznaný dočasný nárok na hospodársku kompenzáciu v podobe osobitnej tarify na dodávku elektrickej energie, ktorá by ju postavila do situácie virtuálneho výrobcu pre vlastnú spotrebu, aby jej z dlhodobého hľadiska bola nahradená prípadná ďalšia ujma – ťažko predpokladateľná

v čase vyvlastnenia – spôsobená vývojom cien elektrickej energie, a aby boli takto sústavne odstraňované jej účinky.

28 Použitím takéhoto flexibilného kritéria, ktoré spočíva v zachovaní nediskriminačnej paralelnosti medzi postavením spoločnosti Terni a postaveniami ostatných nevyvlastnených výrobcov pre vlastnú spotrebu, dekrét č. 1165/63 stanovoval, že tarifa pre Terni musí byť platná rovnako dlho ako povolenia na výrobu elektriny z vodnej energie priznané nevyvlastneným výrobcom pre vlastnú spotrebu, t. j. do 31. decembra 1992, čo bol dátum, keď by diskriminačné účinky vyvlastnenia divízie hydroenergetiky spoločnosti Terni pravdepodobne zanikli. V roku 1992 mala totiž spoločnosť Terni prísť o povolenie na využívanie vodných zdrojov ako výrobca elektrickej energie pre vlastnú spotrebu.

29 Takto definovaná náhrada bola výsledkom troch faktorov: množstva elektrickej energie, jej ceny a dĺžky trvania zvýhodneného režimu. Len prvý z týchto faktorov bol stanovený definitívnym spôsobom v závislosti od spotreby spoločnosti Terni v roku 1961 spolu s plánmi zvýšenia spotreby s ohľadom na už realizované investície, ktoré však v roku 1962 ešte neboli dokončené. Cena nebola stanovená uvedením presnej sumy, ale spôsobom, akým sa vypočíta, keďže iba cenová flexibilita umožňovala zachovať logiku použitú na poskytnutie náhrady. Dĺžka platnosti bola údajne stanovená na 30 rokov nie preto, že táto dĺžka platnosti umožňovala nahradiť cenu vyvlastneného majetku, ale preto, že táto dĺžka platnosti bola, v súlade s kritériom porovnania s nevyvlastnenými výrobcami pre vlastnú spotrebu, v rovnakej dĺžke ako platnosť povolení na výrobu elektriny z vodnej energie, čo uznáva aj Komisia v odôvodneniach č. 18 a 77 napadnutého rozhodnutia.

30 Cieľom bolo v maximálnom možnom rozsahu obnoviť hospodárske podmienky, pričom rovnováha, v ktorej sa spoločnosť Terni nachádzala pred vyvlastnením, by sa zachovala podľa talianskych ústavných zásad, konkrétne podľa zákazu diskriminácie a zásady, že za vyvlastnenie je potrebné poskytnúť „ozajstnú“, „náležitú a primeranú“

náhradu, ako aj podľa zásad práva Spoločenstva chrániacich voľnú hospodársku súťaž podľa článku 4 ods. 1 ES.

31 Tento pôvodný kompenzačný mechanizmus bol údajne aj v súlade so zásadami stanovenými v článku 1 Dodatkového protokolu k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDĽP"), ako aj s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP").

32 Podľa žalobkyne Komisia nesprávne tvrdí, že akékoľvek predĺženie tohto režimu predstavuje zmenu pôvodného mechanizmu, čo by bezpochyby a bezvýnimočne znamenalo zmenu kompenzačnej povahy poskytnutej náhrady. Prípadná zmena povahy poskytnutej náhrady predĺžením tarifného kompenzačného opatrenia musí byť posúdená s ohľadom na potrebu dodržania vyššie uvedeného cieľa, ktorý bol stanovený *ex ante*.

33 Žalobkyňa uviedla, že zákon č. 529 zo 7. augusta 1982, ktorý sa týkal vzťahov medzi štátnym podnikom ENEL, elektroenergetickými podnikmi v miestnych spoločenstvách a výrobcami elektrickej energie pre vlastnú spotrebu na základe povolení na prevádzkovanie vodných elektrární (GURI č. 222 z 13. augusta 1982, s. 5771), a článok 24 zákona č. 9/91 predĺžili platnosť povolení na výrobu elektriny z vodnej energie, ktorých platnosť sa mala skončiť na konci roka 1992, v prospech vtedajších držiteľov až do 31. decembra 2001, a že toto obnovenie, úplne výnimočné a absolútne nepredvídateľné v čase znárodnenia, znova otvorilo otázku zosúladenia kompenzačného kritéria vytvoreného pre spoločnosť Terni. V súlade so spôsobom, akým bola na základe zákona č. 1643/62 a dekrétu č. 1165/63 poskytnutá náhrada, a s cieľom zachovať paralelnosť medzi spoločnosťou Terni a výrobcami pre vlastnú spotrebu, sa zákonodarca rozhodol predĺžiť tarifu pre Terni až do 31. decembra 2001 prijatím článku 20 ods. 4 zákona č. 9/91.

34 Žalobkyňa uvádza, že na rozdiel od tvrdenia Komisie článok 20 zákona č. 9/91 o predĺžení tarify pre Terni obsahuje dva výslovné odkazy a jeden nepriamy odkaz na výrobcov pre vlastnú spotrebu, čo potvrdzuje, že Taliansko bolo povinné prijať akt na predĺženie uvedenej tarify, aby uplatnilo kompenzačné „kritérium" stanovené zákonom č. 1643/62.

35 Navyše zdôrazňuje, že Komisia vo svojom rozhodnutí zo 6. augusta 1991 uviedla, že „nevznesie námietky" voči uplatňovaniu zákona č. 9/91. Okrem toho po tom, ako si od Talianskej republiky vyžiadala osobitné informácie „vzťahujúce sa na pomoc považovanú za poskytnutú spoločnosti Ilva [ako v prípade spoločnosti Terni] prostredníctvom nižšej tarify za elektrickú energiu" a prijala odpovede vysvetľujúce pravú kompenzačnú povahu zvýhodnenej tarify, nezačala žiadne konanie v uvedenej veci. Podľa žalobkyne z uvedeného vyplýva, že Komisia súhlasila so záverom, že toto predĺženie bolo právnym pokračovaním v kompenzačnom opatrení priznanom spoločnosti Terni zákonom č. 1643/62 a dekrétom č. 1165/63, a že z tohto dôvodu sa na uvedený tarifný režim nevzťahovala právna úprava Spoločenstva týkajúca sa štátnej pomoci.

36 Žalobkyňa pripomína, že platnosť povolení na výrobu elektriny z vodnej energie bola článkom 12 ods. 7 dekrétu č. 79/99 opätovne predĺžená do 31. decembra 2010, ale tarifa pre Terni vtedy predĺžená nebola vzhľadom na to, že zákon č. 9/91 stanovoval okrem predĺženia platnosti tejto tarify aj režim jej postupného ukončenia, ktorý sa mal začať uplatňovať od okamihu skončenia platnosti povolení na výrobu elektriny z vodnej energie (t. j. na konci roka 2001) a mal sa skončiť na konci roka 2007. Navyše liberalizácia trhu s elektrickou energiou, ktorá bola takisto stanovená dekrétom č. 79/99, mala podľa predpokladov umožniť bývalým spoločnostiam Terni zabezpečiť si na liberalizovanom trhu elektrickú energiu za konkurenčné ceny podobné výrobným nákladom, ktoré by vynakladali, ak by ostali vlastníčkami vyvlastnených elektrární.

37 Liberalizácia trhu s elektrickou energiou v Taliansku v roku 2005 však nemala očakávaný pozitívny dosah na hospodársku súťaž a bývalé spoločnosti Terni sa opäť nachádzali v situácii, v ktorej boli v porovnaní s nevyvlastnenými výrobcami pre vlastnú spotrebu diskriminované, čo viedlo zákonodarcu k prijatiu sporného opatrenia. Podľa žalobkyne je zjavné, že keď Talianska republika opätovne rozhodla o predĺžení platnosti povolení na výrobu elektriny z vodnej energie do roku 2010, žalobkyňa a ostatné bývalé spoločnosti Terni už mali nárok na pokračovanie v tarife Terni, hoci nebola predĺžená rovnakým opatrením a na rovnaké obdobie ako uvedené povolenia. Sporné opatrenie napokon zachovalo nedotknutú pôvodnú logiku poskytnutia náhrady, ktorá spočívala v zaobchádzaní so spoločnosťou Terni ako s virtuálnym výrobcom pre vlastnú spotrebu.

38 Žalobkyňa zdôrazňuje, že toto postavenie virtuálneho výrobcu pre vlastnú spotrebu bolo časom zachované z iných dôvodov, najmä pri zavedení zložky tzv. „tepelného príplatku" v tarife za elektrickú energiu v Taliansku, od ktorej bola spoločnosť Terni oslobodená, rovnako ako všetci výrobcovia pre vlastnú spotrebu. Okrem toho Corte suprema di cassazione (taliansky kasačný súd), ako aj Consiglio di Stato (talianska štátna rada) v rozsudkoch vydaných *in tempore non suspecto* a vo veciach, ktorých predmet bol úplne iný ako v prejednávanej veci, oficiálne uznali osobitnú logiku paralelizmu a kritéria virtuálneho výrobcu pre vlastnú spotrebu, ktoré predstavovali základ tarify pre Terni. Tieto dva najvyššie súdy totiž potvrdili, že tarifa, ktorú má spoločnosť Terni platiť štátnemu podniku ENEL, musí byť aj po roku 1992 zložená z rovnakých prvkov ako náklady iných výrobcov pre vlastnú spotrebu. Námietka Komisie, podľa ktorej je tento výklad irelevantný, keďže sa netýka dekrétu č. 1165/63, ale len zákona č. 9/91, je údajne formalistická a nepravdivá, keďže závery uvedené v daných rozsudkoch sa zakladajú práve na osobitnej logike poskytnutia náhrady priznanej spoločnosti Terni v rámci znárodnenia, a najmä na výklade článku 4 zákona č. 1643/62 a článkov 7 a 8 dekrétu č. 1165/63.

39 Z názoru Komisie vyplývajú viaceré rozpory tak v rámci samotného napadnutého rozhodnutia, ako aj medzi týmto rozhodnutím a vyjadrením k žalobe.

40 Žalobkyňa uvádza, že tvrdenie Komisie, podľa ktorého „akákoľvek *ex post* revízia týchto súm alebo mechanizmu nutne mení charakter opatrenia", je v zjavnom rozpore s tým, čo uznala samotná Komisia, t. j. že úlohou logiky uvedených predĺžení bolo „zachovať paralelnosť v zaobchádzaní s tými výrobcami elektriny z vodnej energie, ktorí dosiahli obnovenie svojich licencií [povolení – *neoficiálny preklad*]" (odôvodnenie č. 92 napadnutého rozhodnutia), ďalej s tým, že pôvodná dĺžka platnosti bola stanovená podľa dĺžky platnosti povolení na výrobu elektriny z vodnej energie (odôvodnenie č. 77 napadnutého rozhodnutia), ako aj s tým, že spôsob náhrady, pre ktorý sa rozhodol taliansky zákonodarca v roku 1962, bol dôvodný, keďže umožňoval „neutraliz[ovať] riziko dodatočnej škody, ktorá mohla vzniknúť… Terni v priebehu rokov… v prípade zvýšenia cien energie" (odôvodnenie č. 73 napadnutého rozhodnutia).

41 Toto posledné tvrdenie predstavovalo implicitné potvrdenie toho, že ujma, ktorú Terni utrpela z dôvodu vyvlastnenia, má byť úzko spojená s výhodou, ktorú požívajú ostatní výrobcovia pre vlastnú spotrebu, čo sa týka nákladov na dodávky elektrickej energie, a preto treba pripustiť, že predĺženie platnosti kompenzácie spojené s predĺžením platnosti povolení nepredstavuje nové opatrenie (ani nové kritérium), ale len spravodlivé vykonanie pôvodného opatrenia.

42 Jediný dôvod, pre ktorý Komisia v napadnutom rozhodnutí spochybnila kompenzačný charakter predĺženia tarify pre Terni, sa zakladal na časovom prvku, z čoho vyplýva mimoriadne formalistický prístup, ktorý nie je v súlade s kritériami výkladu talianskeho právneho poriadku prihliadajúceho na dôležitosť zámeru zákonodarcu

ani v súlade s „podstatným posúdením“, ktoré Komisia i judikatúra Spoločenstva vykonávajú pri použití ustanovení Zmluvy ES.

43 Žalobkyňa tvrdí, že keďže sa uznalo, že poskytnutie náhrady nespočívalo v ohodnotení vyvlastnených aktív v aktuálnom čase, ale sa ním mala zachovať hospodárska a finančná rovnováha spoločnosti Terni s ohľadom na ceny elektrickej energie v súlade s logikou jej prirovnania k virtuálnemu výrobcovi pre vlastnú spotrebu, nie je teda možné tvrdiť, že jedna zo stanovených premenných na dosiahnutie tohto výsledku musí ostať nezmenená, ak došlo k zmene faktora, podľa ktorého bola pôvodne stanovená. To podľa žalobkyne znamená, že rovnako ako cena elektrickej energie dodávanej spoločnosti Terni (t. j. tarifa pre Terni) sledovala vývoj taríf štátneho podniku ENEL, aj dĺžka platnosti nároku na túto tarifu sa menila podľa predlžovania platnosti povolení na výrobu elektriny z vodnej energie, ktorá bola stanovená do 31. decembra 2001. Jediný rozdiel bol v tom, že kým zmena ceny bola jasne a výslovne stanovená v článku 8 dekrétu č. 1165/63, keďže zmeny cien štátneho podniku ENEL boli bežnou a predpokladateľnou okolnosťou pri prijatí tejto právnej normy, zmena dĺžky jej platnosti výslovne stanovená nebola, keďže pred 30 rokmi nikto nemohol predvídať, že zákonodarca sa rozhodne predĺžiť platnosť povolení.

44 Komisia sa napokon dopustila ďalšieho nesprávneho posúdenia, keď tvrdila, že ak spoločnosť Terni nebola spokojná s kompenzačným opatrením, mala voči nemu namietať podľa článku 5 ods. 5 zákona č. 1643/62. Komisia nezohľadnila, že s ohľadom na mimoriadne osobitnú povahu a flexibilitu metódy, akou sa spoločnosti Terni poskytuje zvýhodnená tarifa, táto spoločnosť nemohla mať žiadny dôvod spochybňovať primeranosť tejto tarify. Žalobkyňa dodáva, že uvedené ustanovenie sa v skutočnosti uplatňovalo len na prípady, v ktorých bola za vyvlastnenie poskytnutá náhrada prostredníctvom „zaplatenia sumy“ a nie priznaním zvýhodnenej tarify, ako v prípade spoločnosti Terni.

45 Komisia tvrdí, že žalobný dôvod žalobkyne má byť zamietnutý ako založený na nesprávnom predpoklade a spochybňuje, že by z postoja v tejto veci vyplývali akékoľvek protirečenia.

46 Komisia dodáva, že z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že tarifa pre Terni bola priznaná presným spôsobom na časové obdobie stanovené v ustanoveniach článku 6 dekrétu č. 1165/63, t. j. do 31. decembra 1992. Zo znenia tohto ustanovenia jasne vyplýva, že tarifa pre Terni bola priznaná ako poskytnutie náhrady na riadne stanovené časové obdobie, ktoré bolo raz a navždy určené v čase vyvlastnenia, pričom toto obdobie bolo stanovené pravdepodobne s ohľadom na zostávajúcu dĺžku platnosti povolenia spoločnosti Terni na výrobu elektrickej energie z vodnej energie, ktorá bola základným prvkom pri určení hodnoty vyvlastneného povolenia.

47 Komisia tvrdí, že zákon č. 1643/62 ani dekrét č. 1165/63 nijako nespájali dĺžku platnosti tarify pre Terni prostredníctvom určitého dynamického odkazu s budúcou dĺžkou trvania povolení na výrobu elektriny z vodnej energie iných nevyvlastnených výrobcov pre vlastnú spotrebu tak, že by stanovovali automatické predĺženie uvedenej tarify v prípade obnovenia alebo predĺženia týchto povolení. Komisia tvrdí, že hoci je možné, že taliansky zákonodarca pri stanovení dĺžky platnosti tarify pre Terni myslel na dĺžku platnosti iných povolení na výrobu elektriny z vodnej energie, je nespochybniteľné, že zo znenia zákona č. 1643/62 vyplýva len rozhodnutie zákonodarcu poskytnúť náhradu spoločnosti Terni (za vyvlastnenie povolenia na výrobu elektriny z vodnej energie) nie prostredníctvom jednorázovej platby, ale poskytovaním elektriny za zníženú tarifu počas určitého stanoveného obdobia (stanoveného neskôr dekrétom č. 1165/63).

48 Komisia zdôrazňuje, že podľa talianskej judikatúry prevažuje hermeneutické kritérium, podľa ktorého má byť zákon vykladaný podľa vlastného významu svojich slov, nad akýmkoľvek iným kritériom, ak je znenie zákona jednoznačné. Podľa tvrdenia Komisie túto zásadu zvyčajne uplatňujú aj sudcovia Spoločenstva.

49 Výkladu, ktorý podľa Komisie treba dať dekrétu č. 1165/63, údajne vôbec neprotirečia rozsudky Corte suprema di cassazione a Consiglio di Stato predložené žalobkyňou. Tieto rozsudky sa totiž nezakladali na pôvodnom znení uvedeného dekrétu, ale na právnej úprave, ktorá platila po predĺžení tarify pre Terni zákonom č. 9/91. Je zjavné, že tieto rozsudky sa odvolávajú na ustanovenia stanovené zákonom č. 1643/62 a dekrétom č. 1165/63 len v rozsahu, v akom boli zákonom č. 9/91 predĺžené a uplatniteľné po 31. decembri 1992. Komisia tvrdí, že tieto rozsudky popierajú argumentáciu žalobkyne.

50 Pokiaľ ide o zákon č. 9/91, napadnuté rozhodnutie len uviedlo, že na základe informácií poskytnutých talianskymi orgánmi Komisia pochopila, že rozhodnutie o predĺžení tarify pre Terni do roku 2001 (s postupným skončením jej platnosti v rokoch 2002 až 2007) bolo prijaté s ohľadom na skoro súčasné predĺženie platností povolení na výrobu elektriny z vodnej energie. Zo znenia daného zákona však jasne vyplýva, že nespojil predĺženie platnosti tarify pre Terni s predĺžením povolení na výrobu elektriny z vodnej energie ostatných výrobcov pre vlastnú spotrebu, a tvrdenie, že predĺženie platnosti tarify pre Terni bol akt, „ktorý je potrebný“, je zjavne nepodložené s ohľadom na obsah zákona č. 1643/62 a dekrétu č. 1165/63.

51 Rovnako neexistuje ani žiadny dôvod, pre ktorý by sa bolo možné domnievať, že predĺženie uvedenej tarify, ktoré bolo zavedené sporným opatrením v roku 2005, by osobitne súviselo s predĺžením platnosti povolení, ktoré bolo priznané dekrétom č. 79/99 už šesť rokov predtým. Okrem toho, že znenie sporného opatrenia neobsahovalo žiadne ustanovenie v tomto zmysle, je ťažké pochopiť, prečo – ak bolo skutočným úmyslom zákonodarcu zosúladiť tarifu pre Terni s novou dĺžkou platnosti povolení na výrobu elektriny z vodnej energie – tento zákonodarca čakal ešte šesť rokov, kým uvedenú tarifu predĺžil. Tento nesúlad je zdôraznený tým, že niekoľko mesiacov po predĺžení platnosti tarify pre Terni stanovil zákon č. 266/05 nové predĺženie povolení na výrobu elektriny z vodnej energie (do roku 2020), ale nepredĺžil platnosť tarify pre Terni.

52 Naopak, zo zákona č. 80/05 jasne vyplýva, že predĺženie zvýhodnených taríf, a teda aj tarify pre Terni, bolo priznané najmä s cieľom „umožniť rozvoj a reštrukturalizáciu výroby dotknutých podnikov“, čo bol cieľ, ktorý výslovne potvrdili talianske orgány počas správneho konania.

53 Komisia tvrdí, že ak by dekrét č. 1165/63 stanovoval automatické predĺženie tarify pre Terni v prípade predĺženia povolení ostatných výrobcov pre vlastnú spotrebu, bolo by to v rozpore so zásadou, že náhrada poskytnutá za vyvlastnenie majetku musí byť určená s ohľadom na hodnotu tohto majetku v čase jeho vyvlastnenia (hodnota, ktorá v prípade vyvlastnenia povolenia závisí aj od zvyšnej dĺžky platnosti tohto povolenia). Ak bolo poskytnutie náhrady stanovené s ohľadom na hodnotu vyvlastneného majetku, nemôže byť už *ex post* zmenené na základe neskoršej variácie (zvýšenia alebo zníženia) hodnoty tohto majetku spôsobenej zmenami právnych či správnych predpisov.

54 Zvolený spôsob náhrady poskytnutej spoločnosti Terni neznamená neobmedzený či trvalý nárok na zachovanie tejto zvýhodnenej tarify a Komisia tvrdí, že nepochopila, v akom rozsahu judikatúra ESĽP potvrdzovala výklad navrhovaný žalobkyňou.

Posúdenie Všeobecného súdu

55 Podľa ustálenej judikatúry, ak sa má opatrenie kvalifikovať ako „pomoc“ v zmysle článku 87 ods. 1 ES, vyžaduje sa, aby boli splnené všetky podmienky uvedené v tomto ustanovení (rozsudky Súdneho dvora z 21. marca 1990, Belgicko/Komisia, nazývaný

„Tubemeuse“, C-142/87, Zb. s. I-959, bod 25, a z 1. júla 2008, Chronopost a La Poste/Ufex a i., C-341/06 P a C-342/06 P, Zb. s. I-4777, bod 121).

56 Po prvé musí ísť o intervenciu zo strany štátu alebo zo štátnych prostriedkov. Po druhé tento zásah musí byť spôsobilý ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. Po tretie musí poskytnúť výhodu tomu, v prospech koho bola vykonaná. Po štvrté musí narúšať hospodársku súťaž alebo hroziť jej narušením (rozsudky Súdneho dvora z 30. marca 2006, Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, C-451/03, Zb. s. I-2941, bod 56, a Chronopost a La Poste/Ufex a i., už citovaný v bode 55 vyššie, bod 122).

57 Treba pripomenúť, že zvýhodnenia v zmysle článku 87 ods. 1 ES sú opatrenia, ktoré v rôznych formách znižujú náklady obvykle zaťažujúce rozpočet podniku a tým sú porovnateľné so subvenciou (rozsudky Súdneho dvora z 23. februára 1961, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Vysoký úrad, 30/59, Zb. s. 1, 39; z 29. júna 1999, DM Transport, C-256/97, Zb. s. I-3913, bod 19, a zo 14. septembra 2004, Španielsko/Komisia, C-276/02, Zb. s. I-8091, bod 24), akými sú najmä poskytnutie tovaru alebo služieb za preferenčných podmienok (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa zo 16. septembra 2004, Valmont/Komisia, T-274/01, Zb. s. II-3145, bod 44 a tam citovanú judikatúru).

58 V tomto prípade žalobkyňa tvrdí, že sporné opatrenie nie je možné považovať za štátnu pomoc vzhľadom na to, že podmienka poskytnutia výhody príjemcom pomoci nebola splnená, keďže uvedené opatrenie má len kompenzačný charakter.

59 Je nesporné, že niektoré formy náhrad poskytnutých podnikom nepredstavujú pomoc.

60 Súdny dvor v rozsudku z 27. septembra 1988, Asteris a i. (106/87 až 120/87, Zb. s. 5515, body 23 a 24), spresnil, že verejné pomoci, ktoré sú opatreniami verejného orgánu zvýhodňujúceho niektoré podniky alebo výrobky, majú úplne inú právnu povahu ako náhrada škody, ktorú sú vnútroštátne orgány povinné prípadne zaplatiť jednotlivcom ako náhradu za ujmu, ktorú im spôsobili, pričom uvedená náhrada škody nepredstavuje pomoc v zmysle článkov 87 ES a 88 ES.

61 Súdny dvor takisto uviedol, že verejné dotácie, ktoré sa poskytnú podnikom výslovne povereným záväzkami služieb vo verejnom záujme s cieľom kompenzovať výdavky vynaložené pri realizácii týchto záväzkov, ak tieto dotácie vyhovujú určitým podmienkam, nepatria do pôsobnosti článku 87 ods. 1 ES (rozsudok Súdneho dvora z 24. júla 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, Zb. s. I-7747, bod 94).

62 V prejednávanej veci Komisia tvrdí, že náhrada, ktorú štát poskytne za vyvlastnenie aktív, sa zvyčajne nekvalifikuje ako štátna pomoc (odôvodnenie č. 70 napadnutého rozhodnutia).

63 Sporné opatrenie v tejto veci predstavovalo predĺženie pôvodného opatrenia, ktorým bola spoločnosti Terni poskytnutá zvýhodnená tarifa na dodávky elektriny, a to ako náhrada po znárodnení jej divízie hydroenergetiky v roku 1962.

64 Článok 6 dekrétu č. 1165/63, ktorý upravuje túto náhradu, stanovuje:

„Štátny podnik ENEL je povinný poskytnúť spoločnosti Terni… 1 025 000 000 (miliardu dvadsaťpäť miliónov) kWh každý rok s príkonom 170 000 (stosedemdesiattisíc) kW, čo je množstvo elektrickej energie spotrebovanej spoločnosťou Terni v roku 1961… na činnosti nezahrnuté medzi činnosti uvedené v článku 1 zákona č. 1643[/62], a 595 000 000 (päťstodeväťdesiatpäť miliónov) kWh ročne, priemerne s dodatočným príkonom 100 000 (stotisíc) kW, na činnosti, ktoré sa uskutočňujú v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 1643[/62].

Tieto dodávky sa budú poskytovať do 31. decembra 1992 v odberných miestach v divíziách spoločnosti Terni, ktoré stanoví spoločná dohoda zmluvných strán."

65 Toto množstvo elektrickej energie musí byť poskytnuté v zvýhodnenej tarife stanovenej v článku 7 dekrétu č. 1165/63 takto:

„Na dodávku 1 025 000 000 kWh… ročne bude cena za kWh stanovená podľa priemernej ceny v rokoch 1959 až 1961 za vnútropodnikovú dodávku od divízie hydroenergetiky Terni… divíziám tejto spoločnosti pôsobiacim v iných odvetviach.

Na množstvo odobratej energie presahujúcej 1 025 000 000 kWh… ročne spotrebované spoločnosťou Terni až do prekročenia odberu o 595 000 000 kWh… ročne bude cena uvedená v predchádzajúcom odseku zvýšená o 0,45 [talianskej] líry za kWh."

66 Opatrenie, ktoré bolo určené Terni, sa teda javí ako výsledok troch faktorov: množstva elektrickej energie, jej ceny a dĺžky trvania zvýhodneného režimu.

67 Komisia sa domnieva, že pôvodné opatrenie bolo dostatočnou náhradou a že tarifa pre Terni svojim príjemcom neposkytovala žiadnu výhodu počas celého obdobia stanoveného uvedeným opatrením, teda až do roku 1992. Komisia na základe jednoduchého doslovného znenia článku 6 dekrétu č. 1165/63 a jasného stanovenia dĺžky platnosti uvedenej tarify na 30 rokov tvrdí, že predĺženie platnosti tejto tarify nemôže byť považované za neoddeliteľnú súčasť poskytnutej náhrady, pričom dospela k záveru, že priznanie tejto tarify po 1. januári 2005 podľa ustanovení článku 11 ods. 11 zákona č. 80/05 predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES (odôvodnenia č. 78, 79, 94 a 117 napadnutého rozhodnutia).

68 Žalobkyňa namieta voči tomuto záveru, pričom sa opiera o dynamický výklad vnútroštátnych ustanovení o poskytnutí náhrady. Tvrdí, že tieto ustanovenia zavádzajú osobitný kompenzačný mechanizmus, pretože množstvo elektrickej energie síce bolo stanovené flexibilne, bolo však jediným z troch rozhodujúcich faktorov poskytnutia náhrady, na rozdiel od ceny a dĺžky platnosti, ktoré bolo stanovené raz a navždy.

69 Cieľom tohto mechanizmu bolo zabezpečiť hospodársku rovnováhu, ktorú mala spoločnosť Terni pred znárodnením v roku 1962, výnimočným a diskriminačným opatrením v porovnaní s ostatnými výrobcami pre vlastnú spotrebu, bez ohľadu na to, či boli alebo neboli konkurentmi spoločnosti Terni. Vzhľadom na tieto okolnosti chcel zákonodarca spoločnosti Terni poskytnúť náhradu prostredníctvom mechanizmu založeného na jej prirovnaní k výrobcovi pre vlastnú spotrebu, ktorý zabezpečí, že bude nepretržite zachovaná paralelnosť medzi zaobchádzaním so spoločnosťou Terni a s nevyvlastnenými výrobcami pre vlastnú spotrebu.

70 V súlade s pôvodnou logikou poskytnutia náhrady teda talianske orgány predĺžili platnosť tarify pre Terni v súvislosti s predĺžením platnosti povolení na výrobu elektriny z vodnej energie, pričom toto predĺženie bolo nutným aktom na vykonanie opatrenia na poskytnutie náhrady a nebolo ho možné oddeliť.

71 Túto argumentáciu nemožno prijať.

72 Po prvé treba zdôrazniť, že tento spor patrí do celkového kontextu znárodnenia v odvetví elektroenergetiky v Taliansku založeného na článku 43 talianskej ústavy, ktorého normatívny vykonávací nástroj predstavuje zákon č. 1643/62, doplnený dekrétom č. 1165/63.

73 Preto na pochopenie predmetného znárodnenia s ohľadom na všetky jeho rozmery, spolu s poskytnutím náhrady, ktorá sa právne vyžaduje v takomto prípade prevodu majetku na základe jednostranného rozhodnutia štátu, treba odkázať na tieto dva predpisy.

74 Zo znenia článku 6 dekrétu č. 1165/63, ktoré je úplne jednoznačné, vyplýva, že tarifa pre Terni bola priznaná ako náhrada na presne stanovené obdobie a bez možnosti predĺženia. Ten istý článok tiež stanovuje, že dodávky elektriny spoločnosti Terni „sa budú poskytovať do 31. decembra 1992“, pričom uvedenie presného dátumu *a priori* vylučuje akékoľvek pochybnosti týkajúce sa výkladu časovej pôsobnosti uvedeného ustanovenia.

75 Okrem toho žalobkyňa nepoukázala na žiadne ustanovenie zákona č. 1643/62 či dekrétu č. 1165/63, ktoré by predpokladalo revíziu dĺžky platnosti tarify pre Terni v zmysle jej predĺženia po uplynutí tejto doby. Treba uviesť, že naopak možnosť revízie ceny za dodávky elektrickej energie spoločnosti Terni bola výslovne stanovená vnútroštátnym zákonodarcom v článku 8 dekrétu č. 1165/63.

76 Žalobkyňa zdôrazňuje, že dátum skončenia platnosti povolení na výrobu elektriny z vodnej energie výrobcov pre vlastnú spotrebu bol zohľadnený vnútroštátnym zákonodarcom v čase znárodnenia, keď sa v dekréte č. 1165/63 použil dátum 31. december 1992, pričom tvrdí, že neexistencia výslovného ustanovenia, ktoré by umožnilo zmeniť dĺžku platnosti tarify pre Terni podľa dĺžky platnosti týchto povolení, sa vysvetľuje tým, že predĺženie platnosti uvedených povolení predstavovalo pre tohto zákonodarcu v danom čase „absolútne nepredvídateľnú“ okolnosť.

77 Treba uviesť, že pôvodné stanovenie dĺžky platnosti povolení, ktoré už samo osebe otváralo otázku, čo sa stane s týmito povoleniami po skončení ich platnosti a či budú zachované prostredníctvom predĺženia zákonom alebo na základe výberového konania, predstavovalo možnosť, ktorá sa dala predpokladať, a nie „absolútne nepredvídateľnú“ okolnosť. Zo spisu vyplýva, že neexistencia výslovného ustanovenia vo vnútroštátnej právnej úprave, ktoré by upravovalo možnosť revízie dĺžky platnosti tarify pre Terni, sa javí len ako výsledok rozhodnutia zákonodarcu poskytnúť spoločnosti Terni náhradu tým, že jej prizná zvýhodnenú tarifu na dodávku elektriny na presne stanovené časové obdobie, konkrétne určené v čase znárodnenia.

78 Aj v takom prípade, že by pri výklade týchto vnútroštátnych predpisov bolo napriek ich jednoznačnému zneniu potrebné v súlade s návrhmi žalobkyne zohľadniť súvislosti a ciele sledované vnútroštátnym zákonodarcom, vyššie uvedenú analýzu nie je možné spochybniť.

79 Po prvé žalobkyňa odkazuje na prípravné legislatívne práce v parlamente, predovšetkým na práce vykonané na popoludňajšom zasadnutí parlamentu 18. septembra 1962, ako aj popoludňajšom zasadnutí senátu republiky 15. novembra 1962.

80 Pokiaľ ide o prvý uvedený odkaz, predložila tento výňatok:

„Ako teda môžeme poskytnúť [Terni náhradu]? … Výbor pôvodne navrhoval veľmi presné kritérium: poskytnúť divíziám, v ktorých Terni v súčasnosti vykonáva svoju činnosť, množstvo elektrickej energie spotrebovanej v roku 1961 za vtedy platnú cenu. My sa však môžeme rozhodnúť, že stanovíme určité kritérium."

81 Pokiaľ ide o zasadnutie senátu, žalobkyňa uvádza, že bolo výslovne stanovené, že podoba osobitnej náhrady priznanej spoločnosti Terni bola „prirodzene zameraná na nenarušenie vnútornej rovnováhy tejto spoločnosti".

82 Tieto dva odkazy odhaľujú nanajvýš snahu zákonodarcov jednak zachovať finančnú rovnováhu spoločnosti Terni, na ktorú sa podľa všeobecného pravidla nemal vzťahovať zákon č. 1643/62, a jednak stanoviť kritérium alebo mechanizmus na poskytnutie náhrady, čo sa aj prenieslo do právnej úpravy rozhodnutím sa pre osobitný spôsob poskytnutia náhrady, ako to vyplýva aj z obsahu článku 6 dekrétu č. 1165/63.

83 Je nesporné, že náhrada poskytnutá v prejednávanej veci nebola v podobe pevnej sumy stanovenej podľa trhovej hodnoty vyvlastnených aktív, ale mechanizmom upravujúcim poskytnutie určitého množstva elektrickej energie za cenu, ktorú by spoločnosť Terni zaplatila, keby si ponechala svoje výrobné aktíva, na zvyšnú dĺžku platnosti

vyvlastneného povolenia, čo svedčí o snahe zákonodarcu nenarušiť vnútornú rovnováhu spoločnosti Terni.

84 Je pravda, že dĺžka platnosti tarify pre Terni mierne prekračuje zvyšnú dĺžku platnosti povolenia spoločnosti Terni a že Komisia uviedla, že je možné si predstaviť, že talianske orgány chceli zosúladiť skončenie platnosti tarify pre Terni so skončením platnosti povolení na výrobu elektriny z vodnej energie v Taliansku (odôvodnenie č. 77 napadnutého rozhodnutia).

85 Nič to však nemení na skutočnosti, že vnútroštátny zákonodarca stanovil konkrétny dátum skončenia platnosti tarify pre Terni, a to bez akéhokoľvek ďalšieho časového údaja v dekréte č. 1165/63, a že žalobkyňa nepreukázala, že práce poslancov dokazujú vôľu uvedeného zákonodarcu zosúladiť dĺžku platnosti tarify pre Terni s dĺžkou platnosti povolení na výrobu elektriny z vodnej energie výrobcov pre vlastnú spotrebu v tom zmysle, že by predĺženie týchto povolení malo automaticky spôsobiť predĺženie platnosti uvedenej tarify.

86 Po druhé žalobkyňa namieta voči „jednoznačnému výklad vôle vnútroštátneho zákonodarcu“ predložením rozhodnutí najvyšších talianskych súdov a cituje v tejto súvislosti rozsudok č. 17686 Corte suprema di cassazione z 21. novembra 2003 a rozsudok č. 606 Consiglio di Stato z 21. februára 2005, ktoré potvrdili potrebu zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie so spoločnosťou Terni a nevyvlastnenými výrobcami pre vlastnú spotrebu aj po roku 1992.

87 Odkaz na tieto dva rozsudky sa však zdá irelevantný, keďže boli vyhlásené po prijatí zákona č. 9/91, ktorý po 31. decembri 1992 predĺžil a zaviedol ustanovenia, na základe ktorých bola ako náhrada spoločnosti Terni priznaná zvýhodnená tarifa.

88 Okrem toho, ako uviedla žalobkyňa, tieto rozsudky boli vyhlásené „vo veciach, ktorých predmet bol úplne iný ako v prejednávanej veci“. Vnútroštátnym súdom nebola predložená otázka, či predĺžením platnosti tarify pre Terni po 31. decembri 1992 talianske orgány porušili povinnosť, ktorú členským štátom ukladá článok 88 ods. 3 ES nevykonať novú pomoc bez toho, aby o tom predtým informovali Komisiu.

89 Uvedeným súdom však bola položená otázka, či má po zmene štruktúry taríf za elektrickú energiu Terni znášať zvýšené náklady za dodávku elektriny. Súdy na túto otázku odpovedali negatívne vzhľadom na právne súvislosti uvedené v bode 87 vyššie, pričom svoje odpovede založili na tom, že išlo o osobitný režim stanovenia ceny za dodávky elektriny spoločnosti Terni, prijatý ako náhrada za znárodnenie.

90 Bolo rozhodnuté, že cieľom tarify pre Terni bolo zachovať v prospech tejto spoločnosti možnosť zaobstarať si elektrinu „za všeobecne podobné náklady ako tie, ktoré by sama spoločnosť Terni musela znášať, ak by sa mohla zásobovať elektrinou vlastnej výroby“, a že táto spoločnosť teda nemohla znášať „dodatočné náklady [za dodávku elektriny], od ktorých by bola oslobodená, ak by mohla pokračovať vo výrobe elektriny pre vlastnú spotrebu, a teda spotrebovávať elektrinu vyrobenú pre vlastnú spotrebu“.

91 Toto odôvodnenie je v rozpore s argumentáciou žalobkyne. V rozpore s tvrdeniami Terni sa vnútroštátne súdy nedomnievali, že by tarifa za elektrinu, ktorú mala platiť spoločnosť Terni štátnemu podniku ENEL, mala zodpovedať „tarife ostatných výrobcov pre vlastnú spotrebu“, ale mala zodpovedať nákladom, ktoré by znášala „sama Terni“, ak by mohla pokračovať vo výrobe elektriny pre vlastnú spotrebu, čo bolo možné len na základe jej povolenia na výrobu elektriny z vodnej energie a počas jeho platnosti.

92 V súlade s logikou poskytnutia náhrady, ktorú takto stanovili vnútroštátne súdy, pokiaľ ide o faktor týkajúci sa ceny elektriny, nemôže byť dĺžka platnosti tarify pre Terni, ako to správne tvrdí Komisia, oddelená od zvyšnej dĺžky platnosti vyvlastneného povolenia a závisieť od budúceho vývoja povolení na výrobu elektriny z vodnej energie výrobcov pre vlastnú spotrebu.

93 Okrem toho treba uviesť, že neskoršia právna úprava týkajúca sa predĺženia platnosti povolení na výrobu elektriny z vodnej energie prijatá po zákone č. 1643/62 a dekréte č. 1165/63 protirečí výkladu týchto noriem navrhovanému žalobkyňou, podľa ktorého tieto právne normy spájali dĺžku platnosti tarify pre Terni prostredníctvom určitého dynamického a implicitného odkazu s povoleniami na výrobu elektriny z vodnej energie výrobcov pre vlastnú spotrebu, pričom predĺženie platnosti týchto povolení automaticky spôsobí predĺženie platnosti uvedenej tarify.

94 Tento výklad však naráža na skutočnosť, že predĺženia platnosti tarify pre Terni, ktoré nie sú vôbec automatické, vyžadovali na zmenu pôvodnej náhrady stanovenej v dekréte č. 1165/63 legislatívne zásahy.

95 Prvé predĺženie platnosti tarify pre Terni vyplýva z článku 20 ods. 4 zákona č. 9/91, ktorým sa predĺžila aj platnosť vtedy existujúcich povolení na výrobu elektriny z vodnej energie až do roku 2001. Tento zákon nie je možné zjednodušiť, ako to navrhuje žalobkyňa, len na predĺženie platnosti tarify pre Terni súčasne s predĺžením povolení na výrobu elektriny z vodnej energie výrobcov pre vlastnú spotrebu do roku 2001, pretože mal dva ciele, t. j. predĺžiť platnosť tarify pre Terni, ale aj to, aby zanikla na konci roka 2007 (pozri odôvodnenie č. 19 napadnutého rozhodnutia), čo bol neskorší dátum, a teda nezávislý od skončenia platnosti vtedy existujúcich povolení na výrobu elektriny z vodnej energie. Tieto dva prvky sú neoddeliteľné a v skutočnosti dokazujú, že otázka dĺžky platnosti uvedenej tarify bola nezávislá od postavenia výrobcov pre vlastnú spotrebu.

96 Odlišnosť tohto zaobchádzania s bývalými spoločnosťami Terni od zaobchádzania s výrobcami pre vlastnú spotrebu bola potvrdená aj tým, že talianske orgány v roku 1999 svojím zásahom predĺžili platnosť vtedy existujúcich povolení na výrobu elektriny z vodnej energie do roku 2010.

97 Druhé predĺženie platnosti tarify pre Terni vyplýva z článku 11 ods. 11 zákona č. 80/05, ktorý stanovuje:

„s cieľom umožniť rozvoj a reštrukturalizáciu výroby dotknutých podnikov sa použitie výhodných tarifných podmienok na dodávku elektrickej energie uvedených v článku 1 ods. 1 [písm.] c) zákonného dekrétu č. 25 z 18. februára 2003, s úpravami zmeneného na zákon… č. 83 zo 17. apríla 2003, predlžuje na celý rok 2010 za tarifných podmienok platných 31. decembra 2004."

98 Toto ustanovenie však neodkazuje na povolenia na výrobu elektriny z vodnej energie ani neobsahuje nič, na základe čoho by bolo možné sa domnievať, že zákonodarca chcel zosúladiť dĺžku platnosti tarify pre Terni s dĺžkou platnosti uvedených povolení.

99 Naopak, z toho istého ustanovenia vyplýva, že tarifa pre Terni je len jedna z výhodných tarifných podmienok, ktorých predĺženie má za cieľ „umožniť rozvoj a reštrukturalizáciu výroby dotknutých podnikov". V odôvodnení č. 67 napadnutého rozhodnutia, v ktorom je uvedené zhrnutie pripomienok talianskych orgánov predložených v rámci konania vo veci formálneho zisťovania, bolo spresnené, že tieto orgány zdôrazňujú:

„Sporné predĺženie tarify stanovené v článku 11 ods. 11 zákona č. 80/05 je spojené s rozsiahlym programom investícií, ktoré ThyssenKrupp realizuje v priemyselnej

oblasti Terni-Narni. Na základe tohto akčného plánu sa v tejto oblasti vybuduje nová výrobná kapacita. Tarifa je preto určená ako dočasné riešenie, kým sa nevybuduje táto výrobná kapacita, a jej zrušenie by ohrozilo investície, ktoré sú v súčasnosti rozbehnuté."

100 Ako bolo pripomenuté v odôvodnení č. 61 napadnutého rozhodnutia, týkajúceho sa „politických dôvodov druhého predĺženia", talianske orgány uviedli:

„Tarifa je potrebná na vytvorenie podmienok spravodlivej hospodárskej súťaže medzi týmito spoločnosťami náročnými na energiu, ktoré pôsobia v Taliansku, a ich konkurentmi v [Európskej únii], ktoré tiež využívajú výhody zo znížených cien energie (na základe tarify alebo zmluvy), až do dokončenia prebiehajúcich infraštrukturálnych projektov týkajúcich sa výroby a dopravy [prenosu – *neoficiálny preklad*] elektrickej energie. Ak by bola tarifa zrušená, príslušné spoločnosti by premiestnili svoju činnosť mimo [Únie]. To by nutne viedlo k priemyselnej kríze a vážnemu zníženiu pracovných miest v dotknutých regiónoch. Podľa [Talianskej republiky] by sa predĺženie tarify malo preto považovať za dočasné riešenie."

101 Nejde teda o otázku opatrenia, ktoré by bolo právnym pokračovaním v náhrade poskytnutej spoločnosti Terni po znárodnení jej divízie hydroenergetiky v roku 1962.

102 Okrem toho treba uviesť, že k tomuto predĺženiu tarify pre Terni došlo skoro šesť rokov po predĺžení povolení na výrobu elektriny z vodnej energie prostredníctvom dekrétu č. 79/99, pričom takýto časový rozdiel popiera údajnú spojitosť medzi sporným opatrením a predĺžením platnosti uvedených licencií.

103 Žalobkyňa tvrdí, že dôvod, pre ktorý tarifa pre Terni nebola predĺžená v rovnakom okamihu, t. j. v roku 1999, je skutočnosť, že zákon č. 9/91 zaviedol režim „postupného skončenia“ a platnosť danej tarify sa mala skončiť v roku 2007. Stačí uviesť, že toto tvrdenie nepodporuje argumentáciu žalobkyne, ale len potvrdzuje oddelenie zaobchádzania s tarifou pre Terni od zaobchádzania s výrobcami pre vlastnú spotrebu, ktorí boli držiteľmi povolení na výrobu elektriny z vodnej energie.

104 Toto zistenie objektívneho spojenia medzi plánovaným postupným zánikom tarify pre Terni a jej nepredĺžením v roku 1999 nemôže byť spochybnené len hypotézou, ktorú predložila žalobkyňa, že daná tarifa v roku 1999 nebola zamýšľaná vzhľadom na očakávané zníženie cien elektriny po liberalizácii trhu, čo bola hypotéza, ktorú žalobkyňa navyše nijako nepodporila žiadnym tvrdením.

105 V skutočnosti sa zdá, že talianske orgány v roku 1991 prijali rozhodnutie postupne skončiť platnosť tarify pre Terni, čo si v roku 2005 rozmysleli vzhľadom na to, že sporné opatrenie malo sprevádzať investície vykonané predovšetkým žalobkyňou.

106 Napokon treba uviesť, že niekoľko mesiacov po predĺžení platnosti tarify pre Terni stanovil zákon č. 266/05 nové predĺženie povolení na výrobu elektriny z vodnej energie (do roku 2020), ale nepredĺžil platnosť tarify pre Terni.

107 Po tretie treba zdôrazniť, že argumentácia žalobkyne založená na rozhodnutí z 6. augusta 1991 a všeobecnejšie na údajných protirečeniach si Komisie sa zdá irelevantná.

108 Žalobkyňa najskôr tvrdila, že z rozhodnutia zo 6. augusta 1991 „o nevznesení námietok“ voči uplatňovaniu zákona č. 9/91 a z výmeny korešpondencie medzi Komisiou a talianskymi orgánmi vyplývalo, že táto inštitúcia prijala záver, podľa ktorého predĺženie tarify pre Terni v roku 1991 predstavovalo právne pokračovanie v kompenzačnom opatrení priznanom spoločnosti Terni zákonom č. 1643/62 a dekrétom č. 1165/63 a že preto tento tarifný režim nepodlieha právnej úprave Spoločenstva týkajúcej sa štátnej pomoci.

109 Je nesporné, že po tom, ako talianske orgány Komisiu upovedomili o zákone č. 9/91, v ktorom článok 20 ods. 4 prvýkrát predĺžil tarifu pre Terni, prijala 6. augusta 1991 rozhodnutie, v ktorom sa rozhodla nevzniesť námietky.

110 V napadnutom rozhodnutí Komisia spresnila, čo žalobkyňa nepoprela, že zákon č. 9/91 jej bol oznámený spolu so zákonom č. 10/91, ktorý sa tiež týkal energetických otázok, a že dokumenty, ktoré viedli k rozhodnutiu Komisie, obsahovali len krátky opis a posúdenie článkov relevantných z hľadiska štátnej pomoci. Článok 20 ods. 4 zákona č. 9/91, ktorým sa stanovuje predĺženie tarify pre Terni, sa neuvádzal (pozri odôvodnenia č. 20 a 134 napadnutého rozhodnutia).

111 Komisia dodala, že vzhľadom na nedostatočné informácie bohužiaľ nie je možné vysledovať do minulosti úvahy uplatnené v danej veci, a najmä zistiť, či Komisia skúmala a mala v úmysle schváliť tarifu pre Terni, ale že Talianska republika v každom prípade oznámila celý zákon a rozhodnutie o schválení sa takisto týka celého zákona (odôvodnenia č. 135 a 136 napadnutého rozhodnutia).

112 V rozpore s tvrdeniami žalobkyne Komisia vyhlásila „pomoc obsiahnutú v obidvoch zákonoch za zlučiteľnú v súlade s pravidlami týkajúcimi sa štátnej pomoci“ (odôvodnenie č. 20 napadnutého rozhodnutia).

113 Tento záver bol potvrdený znením rozhodnutia zo 6. augusta 1991, v ktorom Komisia uviedla, že „vzhľadom na to, že úspory energie sú cieľom energetickej politiky Spoločenstva, a po preskúmaní finančných stimulov upravených [predmetnými] zákonmi v súvislosti so záväzkami talianskych orgánov vo vzťahu k niektorým ustanoveniam, rozhodla sa nevzniesť nijaké námietky voči týmto zákonom“. Odkaz na cieľ ochrany životného prostredia a na záväzky vnútroštátnych orgánov, uvedené v ďalších odôvodneniach toho istého rozhodnutia, predovšetkým spolu s odkazom na maximálnu výšku regionálnej pomoci potvrdzuje, že opatrenia stanovené v zákonoch č. 9/91 a 10/91 boli po tom, ako boli pôvodne považované za pomoci, povolené, pretože sú zlučiteľné so spoločným trhom, hoci rozhodnutie zo 6. augusta 1991 výslovne nespresňuje výnimku, ktorá bola uplatnená.

114 Okrem toho treba pripomenúť, že rozhodnutie o nevznesení námietok podľa ustanovenia stanovenom v článku 4 ods. 3 nariadenia č. 659/1999, ktoré kodifikuje a posilňuje prax Komisie v oblasti skúmania štátnej pomoci v súlade s judikatúrou Spoločenstva (rozsudok Súdneho dvora zo 17. júla 2008, Athinaïki Techniki/Komisia, C-521/06 P, Zb. s. I-5829, bod 5), zodpovedá situácii, v ktorej Komisia po predbežnom preskúmaní zistí, že nevznikli žiadne pochybnosti o zlučiteľnosti oznamovaného opatrenia so spoločným trhom, v rozsahu, v akom spadá do rámca článku 87 ods. 1 ES, a teda rozhodne, že dané opatrenie je zlučiteľné s uvedeným trhom.

115 Žalobkyňa navyše tvrdí, pričom odkazuje na list ministerstva priemyslu, obchodu a živnostenského podnikania z 19. septembra 1991 zaslaného ministerstvu správy majetkových podielov štátu, že Komisia sa obrátila na talianske orgány, aby ich požiadala

o informácie o pomoci, ktorú považovala za poskytnutú „spoločnosti Ilva“, predtým Terni, a že po doručení odpovede od týchto orgánov, ktoré uviedli, že predĺženie tarify pre Terni zákonom č. 9/91 nepredstavuje pomoc, ale určitú formu predĺženia poskytovania náhrady upravenej zákonom č. 1643/62, čo Komisia nespochybnila.

116 Okrem námietok, ktoré Komisia predložila v súvislosti s poskytnutím tejto odpovede talianskymi orgánmi, len z jej mlčania nie je možné s ohľadom na ustanovenia nariadenia č. 659/1999 vyvodiť, že táto inštitúcia prijala akýkoľvek postoj k opatreniu upravenom v zákone č. 9/91, ktorý navyše už vyjadrila v rozhodnutí z 6. augusta 1991.

117 V každom prípade treba zdôrazniť, že predĺženie tarify pre Terni zákonom č. 9/91 nepredstavuje to sporné opatrenie, ktoré viedlo k prijatiu napadnutého rozhodnutia predstavujúceho predmet žaloby v prejednávanej veci, a že argumentácia žalobkyne založená na rozhodnutí zo 6. augusta 1991 a s tým súvisiacej korešpondencie medzi Komisiou a talianskymi orgánmi patrí do diskusie o údajnom porušení zásady ochrany legitímnej dôvery touto inštitúciou, čo je predmetom posledného žalobného dôvodu predloženého žalobkyňou.

118 Po druhé žalobkyňa tvrdí, že napadnuté rozhodnutie si protirečí, lebo Komisia v ňom označila sporné opatrenie za štátnu pomoc, pričom však pripustila, že logikou predĺžení bolo „zachovať paralelnosť v zaobchádzaní s tými výrobcami elektriny z vodnej energie, ktorí dosiahli obnovenie svojich licencií [povolení – *neoficiálny preklad*]“ (odôvodnenie č. 92 napadnutého rozhodnutia), že pôvodná dĺžka platnosti bola stanovená podľa dĺžky platnosti povolení na výrobu elektriny z vodnej energie (odôvodnenie č. 77 napadnutého rozhodnutia), alebo že spôsob náhrady, pre ktorý sa rozhodol taliansky zákonodarca v roku 1962, bol dôvodný, keďže umožňoval „neutraliz[ovať] riziko dodatočnej škody, ktorá mohla vzniknúť… Terni v priebehu rokov… v prípade

zvýšenia cien energie“ (odôvodnenie č. 73 napadnutého rozhodnutia), pričom toto tvrdenie uvedené ako posledné predstavovalo implicitné potvrdenie toho, že ujma, ktorú utrpela Terni z dôvodu vyvlastnenia, má byť úzko spojená s výhodou, ktorú požívajú ostatní výrobcovia pre vlastnú spotrebu.

119 Táto argumentácia vyplýva z čiastočného a subjektívneho výkladu napadnutého rozhodnutia a presnejšie z jeho odôvodnenia č. 92, v ktorom bola zhrnutá analýza Komisie, a stanovuje:

„Pokiaľ ide o predĺženia v čase [predĺženia platnosti – *neoficiálny preklad*] tarify pre Terni, Komisia odhaduje, že ich základným dôvodom bolo zachovať paralelnosť v zaobchádzaní [so spoločnosťou Terni a – *neoficiálny preklad*] tými výrobcami elektriny z vodnej energie, ktorí dosiahli obnovenie svojich licencií [predĺženie svojich povolení – *neoficiálny preklad*]. Táto paralelnosť, ktorá predstavuje základ kompenzačného mechanizmu, však bola stanovená v režime vyvlastnenia len na [30] rokov, nie na neurčito. Preto z dôvodov, ktoré sa už vysvetlili v bodoch (73) až (78) [v odôvodneniach č. 73 až 78 – *neoficiálny preklad*], nemali tieto predĺženia kompenzačný charakter.“

120 Komisia v odôvodnení č. 93 napadnutého rozhodnutia dodala:

„Tento záver je ešte jasnejší pre druhé predĺženie tarify. Toto predĺženie prerušilo mechanizmus postupného znižovania určeného na uľahčenie prechodu spoločností na plnú tarifu, čo signalizovalo presvedčenie talianskych orgánov, že spoločnosti dostali úplnú náhradu. [Talianska republika] samotn[á] vlastne široko vysvetlil[a] dôvody, ktoré viedli k druhému predĺženiu a ktoré sa týkajú len samotnej priemyselnej politiky (pozri pripomienky [Talianskej republiky] v bode 61 [v odôvodnení č. 60 – *neoficiálny preklad*])“.

121 V odôvodnení Komisie teda neexistuje nijaká nejednoznačnosť ani protirečenie si a táto inštitúcia sa domnieva, že logika, ktorá prevážila pri výbere spôsobu poskytnutia náhrady spoločnosti Terni, nemohla odôvodniť predĺženie platnosti tarify pre Terni na viac ako 30 rokov presne stanovených vnútroštátnym zákonodarcom.

122 Napokon treba uviesť, že uvažovanie žalobkyne by viedlo k zavedeniu systému poskytnutia náhrady na neobmedzene dlhý čas, a teda v neobmedzenom rozsahu, čo je situácia, ktorej prípustnosť žalobkyňa nepreukázala tak z hľadiska vnútroštátneho právneho poriadku, ako ani z hľadiska judikatúry ESĽP.

123 Treba pripomenúť, že rozhodnutie talianskych orgánov znárodniť divíziu hydroenergetiky spoločnosti Terni bolo prijaté na základe článku 43 talianskej ústavy, ktorý stanovuje, že „vo verejnom záujme môže zákon prostredníctvom vyvlastnenia za primeranú náhradu stanoviť, že od svojho vzniku alebo prevodom na štát majú určité podniky alebo určité druhy podnikov, ktoré sa zaoberajú poskytovaním základných služieb vo verejnom záujme, dodávaním energie alebo v prípade, že majú monopolné postavenie a takéto vyvlastnenie je v základnom verejnom záujme, byť vo vlastníctve verejnoprávnych subjektov, odborových organizácií alebo spoločenstiev užívateľov“.

124 Žalobkyňa tvrdí, že podľa judikatúry Corte suprema di cassazione a Corte costituzionale (taliansky Ústavný súd) sa má poskytnúť „náležitá a primeraná“ a „ozajstná“ náhrada, ktorej výpočet zohľadňuje „hodnotu majetku s ohľadom na jeho základné vlastnosti, ktoré sa prejavujú možným hospodárskym využitím tohto majetku“.

125 Komisia tieto tvrdenia nespochybnila a poukázala na rozsudok Corte costituzionale č. 5/1980 z 30. januára 1980, ktorý spresnil:

„Náhrada zaručená vyvlastnenému…, hoci nepredstavuje celkovú náhradu za utrpenú ujmu – keďže treba zosúladiť právo jednotlivca so všeobecným záujmom, ktorý vyvlastnenie sleduje –, nemôže byť stanovená v zanedbateľnej či len symbolickej výške, ale musí predstavovať ozajstnú náhradu. Aby to bolo možné, pri výpočte poskytnutia náhrady treba odkázať na hodnotu majetku v spojení s jeho základnými vlastnosťami, ktoré sa prejavujú možným hospodárskym využitím tohto majetku, v súlade so zákonom."

126 Je nesporné, že spôsob poskytnutia náhrady stanovený v článku 6 dekrétu č. 1165/63 bol stanovený podľa vlastností znárodnených aktív, čiže divízií zaoberajúcich sa výrobou elektriny na základe povolenia, ktorého dĺžka platnosti mala umožniť jeho držiteľovi amortizovať svoju investíciu.

127 Talianska republika sa teda rozhodla neposkytnúť náhradu v podobe pevnej sumy stanovenej podľa trhovej hodnoty vyvlastnených aktív, ale v podobe dodávky určitého množstva elektrickej energie spoločnosti Terni za cenu, ktorú by zaplatila, keby si ponechala svoje zariadenia. V tomto rámci vnútroštátne orgány logicky prihliadli na zvyšnú dĺžku platnosti povolenia spoločnosti Terni pri stanovení dĺžky platnosti tarify pre Terni, pričom dátum skončenia platnosti bol dokonca o niečo neskorší ako dátum skončenia platnosti uvedeného povolenia.

128 Ako uvádza Komisia v odôvodnení č. 75 napadnutého rozhodnutia, celková náhrada bola teda vo výške, ktorá závisela od dĺžky platnosti tarify pre Terni.

129 Podľa žalobkyne má byť celková dĺžka uvedenej tarify v súlade s pôvodnou logikou mechanizmu odškodnenia použitého vnútroštátnym zákonodarcom systematicky predĺžená v závislosti od predĺženia povolení nevyvlastnených výrobcov pre vlastnú spotrebu, aby boli „sústavne" odstraňované škodlivé účinky vyvlastnenia s ohľadom na vývoj cien elektrickej energie.

130 Výklad článku 6 dekrétu č. 1165/63, ktorý navrhuje žalobkyňa, vedie k tomu, že náhrada priznaná spoločnosti Terni v dôsledku znárodnenia jej divízie hydroenergetiky mala byť poskytnutá na dobu neurčitú, že jej výpočet závisel od neskorších udalostí, ku ktorým došlo aj niekoľko rokov po znárodnení, a že v dôsledku toho bola tak výška náhrady, ako aj hodnota znárodnených aktív neurčitá a neobmedzená.

131 Treba však konštatovať, že žalobkyňa neuviedla nijaké pravidlo, zásadu práva Spoločenstva, ustanovenie vnútroštátneho právneho poriadku ani rozhodnutie vnútroštátneho súdu, ktoré by mohlo odôvodniť jej výklad vedúci k poskytnutiu náhrady stanovenej na dobu neurčitú alebo všeobecne predpokladajúcu možnosť zohľadniť neskoršie udalosti po jej stanovení, aby bolo možné zmeniť odhad hodnoty znárodneného alebo vyvlastneného majetku a v dôsledku toho rozsahu náhrady.

132 Navyše sa zdá, že aj žalobkyňa uznala, že takýto výklad nie je možný, keď súhlasí s obsahom jedného ustanovenia, na ktoré poukazuje Komisia, t. j. s článkom 32 dekrétu prezidenta republiky č. 327 z 8. júna 2001 o zjednotení zákonov a správnych opatrení týkajúcich sa vyvlastnenia vo verejnom záujme. Žalobkyňa v tejto súvislosti uvádza, že „je nepochybne pravda, že náhrada priznaná za vyvlastnenie nemôže spočívať v opatrení na časovo neobmedzené obdobie a že musí byť jasne a predvídateľne stanovená v čase vyvlastnenia". Článok 32 tohto dekrétu totiž stanovuje, že „náhrada

za vyvlastnenie sa vypočíta na základe vlastností majetku v čase uzavretia zmluvy o prevode majetku alebo v čase vydania dekrétu o vyvlastnení“.

133 Žalobkyňa však tvrdí, že „pôvodný flexibilný kompenzačný mechanizmus je vzhľadom na výnimočnú povahu vyvlastnenia spoločnosti Terni v súlade so zásadami stanovenými v článku 1 Dodatkového protokolu k [EDĽP], ako aj s judikatúrou [ESĽP]“.

134 Uvedený článok s názvom „Ochrana majetku“ stanovuje:

„Každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré stanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.“

135 Stačí uviesť, že toto ustanovenie zakotvuje právo vlastniť majetok, pričom stanovuje obmedzenia, a že len odkaz na tento dokument nemôže odôvodniť tvrdenie žalobkyne v tejto veci.

136 Pokiaľ ide o judikatúru ESĽP, žalobkyňa uviedla rozsudok z 11. apríla 2002, Lallement v. Francúzsko, z ktorého vyplýva, že nárok na poskytnutie náhrady „primeranej v pomere k hodnote [vyvlastneného] majetku“ môže „niekedy predstavovať potrebu stanoviť zjavne vyššie sumy, ako je samotná hodnota vyvlastneného majetku“.

137 V uvedenom rozsudku týkajúcom sa vyvlastnenia nehnuteľnosti používanej na poľnohospodárske účely ESĽP pripomenul, že opatrenie, ktorým sa zasiahlo do práva vlastniť majetok, akým je vyvlastnenie, musí zabezpečiť „spravodlivé vyváženie“ medzi požiadavkami všeobecného záujmu spoločnosti a povinnosťou chrániť základné práva jednotlivca. V oblasti vyvlastnenia sa táto rovnováha spravidla dosiahne, ak sa vyvlastnenému poskytne náhrada „primeraná v pomere“ k trhovej hodnote majetku, hoci legitímne ciele vo verejnom záujme môžu svedčiť v prospech nižšej náhrady, ako je celá trhová hodnota. ESĽP sa domnieva, že bez ohľadu na mieru voľnej úvahy daného štátu, ak je vyvlastneným majetkom „pracovný nástroj“ vyvlastneného, poskytnutá náhrada nie je primeraná v pomere k hodnote majetku, ak táto náhrada nejakým spôsobom nepokrýva túto osobitnú stratu alebo neumožňuje uvedený nástroj po jeho vyvlastnení znovu vytvoriť (body 18, 20, 23).

138 Nielen že je otázna analógia, ktorú medzi situáciou spoločnosti Terni a situáciou v uvedenom rozsudku navrhuje žalobkyňa, t. j. vyvlastnenie poľnohospodárskych pozemkov, čím sa zasiahlo do výrobných prostriedkov poľnohospodára a čo mohlo narušiť jeho schopnosť pokračovať vo výkone zamestnania, ale rozsudok ESĽP navyše ani neobsahuje žiadnu výslovnú informáciu o „potrebe stanoviť zjavne vyššie sumy, ako je samotná hodnota vyvlastneného majetku“.

139 Tento rozsudok bol totiž založený na vzťahu proporcionality, ktorý musí existovať medzi výškou náhrady a hodnotou vyvlastneného majetku, čo je odôvodnenie, ktoré je nezlučiteľné s tým, ako sa vykladá článok 6 dekrétu č. 1165/63, na ktorý odkazuje

žalobkyňa, aj keby z dôvodu neexistencie časového obmedzenia viedol k vzniku neobmedzeného alebo trvalého nároku na tarifu pre Terni.

140 Z uvedeného vyplýva, že nie je možné sa domnievať, že predĺženie tarify pre Terni priznané v roku 2005 sporným opatrením predstavovalo neoddeliteľnú súčasť náhrady dlžnej spoločnosti Terni za jej vyvlastnenie v roku 1962. Toto tvrdenie žalobkyne navyše vychádza zo zovšeobecnenia pôvodnej logiky poskytnutia náhrady použitej vnútroštátnym zákonodarcom, založenej na prirovnaní spoločnosti Terni k virtuálnemu výrobcovi. Smeruje k odstráneniu časového obmedzenia stanoveného na uplatňovanie tarify pre Terni a vedie k skresleniu jasných a presných ustanovení článku 6 dekrétu č. 1165/63.

141 Komisia teda po tom, ako spresnila, že poskytovanie elektrickej energie za nižšie ceny v porovnaní s bežnou tarifou za elektrickú energiu nepochybne predstavuje jasnú ekonomickú výhodu pre príjemcov, ktorí dosiahnu zníženie svojich výrobných nákladov a upevnenie svojho konkurenčného postavenia (odôvodnenie č. 99 napadnutého rozhodnutia), správne dospela k záveru, že zvýhodnená tarifa poskytnutá bývalým spoločnostiam Terni od 1. januára 2005 predstavovala štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

142 Z toho vyplýva, že žalobný dôvod založený na porušení článku 87 ods. 1 ES musí byť zamietnutý.

O žalobnom dôvode založenom na porušení podstatných formálnych náležitostí a článkov 87 ES a 88 ES z dôvodu zjavne nesprávneho posúdenia hospodárskej štúdie predloženej talianskymi orgánmi

O porušení podstatných formálnych náležitostí

— Tvrdenia účastníkov konania

143 Žalobkyňa uvádza, že Komisia listom z 20. februára 2007 výslovne vyzvala Taliansku republiku, aby jej poskytla aktualizované informácie, ktoré jej umožnia objektívne porovnať hodnotu vyvlastnených aktív s hodnotou výhody poskytnutej priznaním tarify pre Terni od počiatku platnosti tejto schémy až do roku 2010, s cieľom vykonať toto porovnanie. Žalobkyňa zdôrazňuje, že v uvedenom liste Komisia spresnila, že vyžiadané informácie boli „potrebné na rozhodnutie v predmetných konaniach", čo viedlo talianske orgány a dotknuté spoločnosti pri výkone práv, ktoré majú v rámci svojej účasti na konaní vo veci formálneho zisťovania, k tomu, že považovali výsledok vyžiadanej porovnávacej analýzy za rozhodujúci pre rozhodnutie otázky, či tarifa pre Terni predstavuje štátnu pomoc.

144 V odpovedi na túto žiadosť talianske orgány v apríli 2007 predložili Komisii štúdiu nezávislého a uznávaného znalca v odvetví energetiky vyhotovenú na žiadosť bývalých spoločností Terni, ktorá stanovovala, že celková výhoda vyplývajúca z tarify pre

Terni je nižšia ako účtovná hodnota majetku vyvlastneného z dôvodu znárodnenia (aktualizovaná v roku 2006), a teda že nedošlo k nadmernej náhrade.

145 V napadnutom rozhodnutí Komisia bez prípravy a „inštrumentálne“ uviedla, že štúdia nie je relevantná, pričom sa domnievala, že primeranú povahu kompenzačného mechanizmu je možné posúdiť len v čase vyvlastnenia (*ex ante*) a nie po ňom (*ex post*).

146 Napadnuté rozhodnutie bolo prijaté v podmienkach, ktoré žalobkyni bránili v plnej miere vykonať právo na obhajobu a zúčastniť sa na konaní, pokiaľ ide o otázku, ktorá bola jeho predmetom. Komisia tým, že žalobkyni neoznámila dôležitú zmenu počas konania, odklonila pozornosť žalobkyne k aspektom, ktoré napokon považovala za celkom irelevantné. Z toho vyplynulo vážne porušenie zásady kontradiktórnosti, ktorá je základnou a nedotknuteľnou zárukou každého správneho konania, vrátane konania na úrovni Spoločenstva. Nijaké správne konanie sa nemôže vyhnúť dodržiavaniu základnej zásady práva účastníkov tohto konania na obhajobu.

147 Judikatúra, na ktorú poukazuje Komisia vo svojich písomnostiach, spočíva na nesprávnom výklade článku 20 nariadenia č. 659/1999 a nezohľadňuje článok 88 ods. 2 ES, ktorý stanovuje kontradiktórne konanie tak, že Komisia musí „vyzvať dotknuté osoby, aby predložili svoje pripomienky“.

148 Žalobkyňa tvrdí, že je zjavné, že členský štát samozrejme nie je jediný právny subjekt, ktorý je dotknutý aktom, ktorým sa vyhlasuje opatrenie pomoci za nezlučiteľné v zmysle článku 87 ES. Naopak, tak príjemca pomoci, ako aj jemu konkurujúce podniky sú ako „účastníci konania" priamo dotknutí rozhodovacou právomocou priznanou správnym orgánom Spoločenstva, ako aj s tým spojenou právomocou nariadiť vymáhanie protiprávne poskytnutej pomoci, pričom majú aktívnu legitimáciu konať proti zápornému rozhodnutiu Komisie. Právo na obhajobu je teda spojené so správnymi aktmi, ktoré sú nepriaznivé pre kohokoľvek, komu sú tieto akty určené (čiže tak pre štát, ako aj pre tretie osoby vylúčené z profitovania z pomoci zakázanej Komisiou), a táto situácia, keď dôjde k znevýhodneniu, má byť považovaná za podmienku na uplatnenie zásady kontradiktórnosti voči všetkým osobám, ktorým má byť uvedené rozhodnutie určené.

149 Judikatúra citovaná Komisiou prinajmenšom uznáva, že „právo [iných osôb ako členského štátu] zúčastniť sa na správnom konaní [musí byť zabezpečené] v primeranom rozsahu, ktorý zohľadňuje osobitné okolnosti prejednávanej veci". V prejednávanej veci je pritom pre riešenie otázky zlučiteľnosti tarify pre Terni s právnou úpravou Spoločenstva v oblasti štátnych pomocí jedným z rozhodujúcich bodov posúdenie hospodárskej a finančnej situácie bývalých spoločností Terni v čase vyvlastnenia vykonaného zákonom č. 1643/62. Podľa žalobkyne je tento bod rovnako rozhodujúci ako riešenie veci závislej od porovnania aktualizovanej hodnoty aktív, ktoré boli vyvlastnené spoločnosti Terni, s hodnotou tarify pre Terni aktualizovanej k 31. decembru 2010, alebo že sporný bod sa vzťahuje výlučne na možnosť považovať nedávne predĺženie uvedenej tarify za ďalšiu náhradu za vyvlastnenie spoločnosti Terni, ktoré bolo vlastne výnimkou.

150 Žalobkyňa napokon tvrdí, že bez ohľadu na vyššie uvedené sa Komisia dopustila vážneho porušenia podstatných formálnych náležitostí počas konania vo veci formálneho zisťovania tak voči nej, ako aj voči Talianskej republike. Aj v prípade reštriktívneho výkladu práv žalobkyne na obhajobu je napadnuté rozhodnutie protiprávne, pretože obsahuje nenapraviteľnú chybu spočívajúcu v protirečení si vyšetrovania, odôvodnenia a výroku napadnutého rozhodnutia. Osobám zúčastneným na konaní totiž neboli

poskytnuté primerané záruky umožňujúce im namietať voči orgánu, ktorý konanie začal s ohľadom okolnosť, ktorá sa neskôr ukázala zásadná pri prijatí napadnutého rozhodnutia. Tento nedostatok v skutočnosti podrobnú odpoveď Talianskej republiky na otázky, ktoré Komisia predložila vo svojom liste z 20. februára 2007, zbavil akejkoľvek užitočnosti.

151 Komisia odpovedala, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že v rámci konania o preskúmaní štátnej pomoci príjemcovia tejto pomoci nemôžu viesť sporové konanie s Komisiou, nemajú práva na obhajobu a nemôžu sa dovolávať rovnakých práv, ako sú priznané štátu, proti ktorému sa dané konanie začalo.

152 Subsidiárne Komisia tvrdí, že jej v tejto veci nie je možné vytýkať žiadne porušenie zásady kontradiktórnosti ani práva na obhajobu Talianskej republiky. Komisia tvrdí, že v priebehu konania nikdy danému štátu nenaznačila, že posúdi primeranosť tarify pre Terni *ex post* bez toho, aby preskúmala, či predĺženie uvedenej tarify stanovené sporným opatrením mohlo byť odôvodnené náhradou za vyvlastnenie spôsobené spoločnosti Terni v roku 1962, čo potvrdzuje aj skutočnosť, že talianske orgány a bývalé spoločnosti Terni počas konania predložili tvrdenia zamerané na preukázanie toho, že uvedené predĺženie je potrebné považovať za neoddeliteľnú súčasť kritéria na poskytnutie náhrady spoločnosti Terni stanoveného *ex ante* v dekréte č. 1165/63.

153 Komisia zdôrazňuje, že hoci štúdia predložená talianskymi orgánmi bola posúdená ako irelevantná, vecne ju preskúmala a dospela k záveru, že v nej použitá metóda bola nepresná a/alebo nesprávna. Komisia dodáva, že tvrdením, že „[napadnuté] rozhodnutie je v každom prípade protiprávne, pretože obsahuje nenapraviteľnú chybu spočívajúcu v protirečení si vyšetrovania, odôvodnenia a výroku“, žalobkyňa predkladá

nový žalobný dôvod, ktorý musí byť vyhlásený za neprípustný v súlade s článkom 48 ods. 2 rokovacieho poriadku.

— Posúdenie Všeobecného súdu

154 Treba pripomenúť, že Komisia Talianskej republike listom z 19. júla 2006 oznámila svoje rozhodnutie začať konanie podľa článku 88 ods. 2 ES a uverejnením uvedeného rozhodnutia v *Úradnom vestníku Európskej únie* vyzvala dotknuté tretie osoby, aby predložili svoje pripomienky k spornému opatreniu.

155 V liste z 20. februára 2007 Komisia uviedla, že „na rozhodnutie sú potrebné ďalšie informácie“ a vyzvala Taliansku republiku, aby jej poskytla predovšetkým aktualizované informácie, ktoré jej umožnia objektívne porovnať hodnotu vyvlastnených aktív s hodnotou výhody poskytnutej priznaním tarify pre Terni od počiatku platnosti tejto schémy až do roku 2010.

156 V odpovedi na túto žiadosť talianske orgány v apríli 2007 predložili Komisii štúdiu vyhotovenú nezávislým znalcom na žiadosť bývalých spoločností Terni, ktorá stanovovala, že celková výhoda vyplývajúca z tarify pre Terni je nižšia ako účtovná hodnota majetku vyvlastneného z dôvodu znárodnenia (aktualizovaná v roku 2006), a teda z nej vyplývalo, že nedošlo k nadmernej náhrade.

157 Z odôvodnení č. 82 a 83 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia najskôr predpokladala, že táto štúdia nebola relevantná, pretože akákoľvek analýza vyrovnanosti kompenzačného mechanizmu musí byť vykonaná len *ex ante*, to znamená v čase vyvlastnenia. V súlade s týmto prístupom Komisia dospela k záveru, že až do skončenia platnosti pôvodného opatrenia kompenzačnej tarify, a len do tohto dátumu, nebola príjemcom poskytnutá nijaká výhoda, pričom tento záver nie je možné spochybniť výpočtom ziskov a strát, najmä nie ich spočítaním *a posteriori*.

158 Komisia podporne vecne preskúmala štúdiu predloženú talianskymi orgánmi, pričom dospela k záveru, že metóda použitá v tejto štúdii bola nepresná a nesprávna, keďže systematicky podhodnocovala výhodu priznanú bývalým spoločnostiam Terni a pravdepodobne nadhodnocovala vyvlastnené aktíva (odôvodnenia č. 87 až 90 napadnutého rozhodnutia).

159 Po prvé žalobkyňa tvrdí, že napadnuté rozhodnutie bolo prijaté za podmienok, ktoré je bránili v plnej miere vykonať právo na obranu a „zúčastniť sa na konaní, pokiaľ ide o otázku, ktorá bola jeho predmetom“. Po doručení štúdie obsahujúcej vyžiadanú porovnávaciu analýzu Komisia bez prípravy a bez oznámenia svojho názoru usúdila, že táto štúdia bola irelevantná. Tým, že Komisia žalobkyni neoznámila, že počas konania zmenila svoje posúdenie informácií, o ktoré požiadala listom z 20. februára 2007, a teda svoje posúdenie sporného opatrenia, neumožnila žalobkyni počas konania vo veci formálneho zisťovania namietať proti postoju tejto inštitúcie k predĺženiu tarify pre Terni z pohľadu právnej úpravy týkajúcej sa štátnych pomocí.

160 Túto argumentáciu nemožno prijať.

161 Pokiaľ ide o údajné porušenie práva na obhajobu, z ustálenej judikatúry vyplýva, že konanie o preskúmaní štátnej pomoci je so zreteľom na jeho celkovú štruktúru konaním začatým proti členskému štátu, ktorý je vzhľadom na svoje povinnosti voči Spoločenstvu zodpovedný za poskytnutie pomoci (rozsudky Súdneho dvora z 10. júla 1986, Belgicko/Komisia, 234/84, Zb. s. 2263, bod 29, a z 24. septembra 2002, Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia, C-74/00 P a C-75/00 P, Zb. s. I-7869, bod 81).

162 V rámci tohto konania sa preto iné dotknuté osoby ako členský štát zodpovedný za poskytnutie pomoci nemôžu zapojiť do kontradiktórnej diskusie s Komisiou rovnakým spôsobom, ako to môže urobiť tento členský štát (rozsudky Súdneho dvora z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Zb. s. I-1719, bod 59, a Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia, už citovaný v bode 161 vyššie, bod 82). Preto plnia predovšetkým úlohu zdroja informácií pre Komisiu (rozsudky Súdu prvého stupňa z 22. októbra 1996, Skibsværftsforeningen a i./Komisia, T-266/94, Zb. s. II-1399, bod 256, a z 25. júna 1998, British Airways a i./Komisia, T-371/94 a T-394/94, Zb. s. II-2405, bod 59).

163 V tejto súvislosti žiadne ustanovenie upravujúce konanie o preskúmaní štátnej pomoci nevyhradzuje príjemcovi pomoci osobitné postavenie medzi dotknutými osobami. Navyše je potrebné pripomenúť, že konanie o preskúmaní štátnej pomoci nie je konaním začatým „proti" príjemcovi pomoci, čo by znamenalo, že by príjemca mohol uplatňovať také široké práva ako samotné právo na obhajobu (rozsudok Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia, už citovaný v bode 161 vyššie, bod 83, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, Technische Glaswerke Ilmenau/Komisia, T-198/01, Zb. s. II-2717, bod 193).

164 Žalobkyňa tvrdí, že vyššie uvedená judikatúra spočíva na nesprávnom výklade článku 20 nariadenia č. 659/1999 a nezohľadňuje článok 88 ods. 2 ES, ktorý stanovuje kontradiktórne konanie tým, že Komisia musí „vyzvať dotknuté osoby, aby predložili svoje pripomienky".

165 Stačí konštatovať, že predmetom uvedenej judikatúry je práve podať výklad článku 88 ods. 2 ES, ako aj článkov 6 a 20 nariadenia č. 659/1999, ktoré stanovujú právo dotknutých osôb predložiť svoje pripomienky počas konania vo veci formálneho zisťovania.

166 Okrem toho, v rozpore s tvrdeniami žalobkyne, ju nemožno považovať za osobu, ktorej bolo napadnuté rozhodnutie určené, hoci toto rozhodnutie označuje pomoc, ktorá jej bola poskytnutá, za nezlučiteľné. Rozhodnutia, ktoré Komisia prijíma v oblasti štátnej pomoci, sú určené jedine dotknutým členským štátom a nikomu inému (pozri článok 25 nariadenia č. 659/1999 a rozsudok Komisia/Sytraval a Brink's France, už citovaný v bode 162 vyššie, bod 45).

167 V tejto súvislosti treba uviesť, že všeobecné právne zásady, ako sú právo byť vypočutý alebo zásada riadnej správy vecí verejných, na ktoré sa odvoláva žalobkyňa, neumožňujú súdu Spoločenstva rozšíriť procesné práva, ktoré priznáva dotknutým osobám v rámci konaní o preskúmaní štátnej pomoci Zmluva a sekundárne právo (rozsudok Technische Glaswerke Ilmenau/Komisia, už citovaný v bode 163 vyššie, bod 194). Neumožňuje to ani skutočnosť, že žalobkyňa má aktívnu legitimáciu na konanie proti napadnutému rozhodnutiu.

168 Napokon, už bolo rozhodnuté, že zo žiadneho ustanovenia týkajúceho sa štátnej pomoci ani z judikatúry nevyplýva povinnosť Komisie vypočuť príjemcu štátnych prostriedkov s ohľadom na jej právne posúdenie predmetného opatrenia ani povinnosť informovať dotknutý členský štát – alebo *a fortiori* príjemcu pomoci – o svojom stanovisku pred vydaním rozhodnutia, pokiaľ dotknuté osoby a daný členský štát vyzvala na predloženie pripomienok (rozsudok Technische Glaswerke Ilmenau/Komisia, už citovaný v bode 163 vyššie, bod 198).

169 V každom prípade treba zdôrazniť, že žalobkyňa bola vyzvaná na predloženie pripomienok a že využila túto možnosť na predloženie podrobných pripomienok Komisii.

170 Žalobkyňa uviedla, že tarifa pre Terni je legitímnou náhradou, na ktorú má spoločnosť Terni nárok po vyvlastnení jej aktív, a preto sa nemôže kvalifikovať ako štátna pomoc. Zhrnula históriu tarify a poukázala na to, že všetky predĺženia tarify pre Terni po roku 1991 boli súbežné so všeobecným obnovením licencií na výrobu elektriny z vodnej energie pre ostatných výrobcov, a tým v súlade so zásadou, že by nemala existovať diskriminácia medzi Terni a ostatnými výrobcami pre vlastnú spotrebu, ktorí neboli vyvlastnení, a preto mohli pokračovať vo výrobe a spotrebe elektrickej energie za veľmi nízke náklady (odôvodnenia č. 43 a 44 napadnutého rozhodnutia).

171 Žalobkyňa teda v rámci konania vo veci formálneho zisťovania predložila tvrdenia zamerané na preukázanie toho, že uvedené predĺženie je potrebné považovať za neoddeliteľnú súčasť kritéria na poskytnutie náhrady spoločnosti Terni stanoveného *ex ante* v článku 6 dekrétu č. 1165/63.

172 Práve z dôvodu tohto vyjadrenia Komisia rozhodla, že sporné opatrenie predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES. Žalobkyňa teda nesprávne tvrdí, že Komisia jej bránila „zúčastniť sa na konaní, pokiaľ ide o otázku, ktorá bola jeho predmetom“ alebo že bola „vylúčen[á] bez právnej možnosti namietať voči stanovisku správnych orgánov Spoločenstva vo vzťahu k protiprávnosti predĺženia zvýhodnenej tarify z pohľadu právnej úpravy týkajúcej sa štátnych pomocí“.

173 Treba tiež uviesť, že tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého Komisia počas konania radikálne zmenila svoje posúdenie informácií, o ktoré požiadala listom z 20. februára 2007, a teda údajne aj svoje posúdenie sporného opatrenia, neprihliadlo na predmet konania vo veci formálneho zisťovania a vyplýva z nesprávneho výkladu žiadosti o informácie z 20. februára 2007.

174 Komisia skutočne považovala za potrebné získať informácie o účtovnej hodnote majetku prevedeného na štát v čase znárodnenia. Nebola to však jediná vec, o ktorú išlo v žiadosti o informácie predloženej v liste z 20. februára 2007, a formulácia, podľa ktorej boli informácie potrebné „na rozhodnutie", musí byť chápaná v súvislostiach konania vo veci formálneho zisťovania a jeho cieľov, t. j. umožniť dotknutým tretím osobám vyjadriť sa a Komisii úplne objasniť všetky skutočnosti týkajúce sa veci pred prijatím svojho rozhodnutia (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 20. marca 1984, Nemecko/Komisia, 84/82, Zb. s. 1451, bod 13).

175 Konanie vo veci formálneho zisťovania nemôže mať iný rozsah ako ten, ktorý bol vyššie uvedený, a predovšetkým v ňom nie je možné s konečnou platnosťou rozhodnúť o niektorých skutočnostiach v spise už pred prijatím konečného rozhodnutia.

176 Z listu z 20. februára 2007 nie je možné vyvodiť, ako tvrdí žalobkyňa, že Komisia považovala „v rámci rozhodovania o otázke, či treba predĺženie platnosti zvýhodnenej tarify označiť za štátnu pomoc, za rozhodujúce preukázať to, či (aktualizovaná) hodnota tejto náhrady bola rovnaká alebo nižšia ako hodnota vyvlastneného majetku". Toto tvrdenie sa zakladá na nesprávnom pochopení znenia uvedeného listu.

177 Komisia v každom prípade nikdy talianskym orgánom ani bývalým spoločnostiam Terni nenaznačila, že posúdi primeranosť tarify pre Terni *ex post* bez toho, aby preskúmala, či predĺženie tejto tarify sporným opatrením môže byť odôvodnené ako náhrada za vyvlastnenie spôsobené spoločnosti Terni v roku 1962.

178 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že žalobný dôvod založený na porušení práva žalobkyne na obhajobu musí byť zamietnutý.

179 Po druhé žalobkyňa tvrdí, že aj v prípade (*quod non*) reštriktívneho výkladu práv dotknutých osôb na obhajobu v rámci konania začatého podľa nariadenia č. 659/1999 je napadnuté rozhodnutie protiprávne, pretože obsahuje nenapraviteľnú chybu spočívajúcu v protirečení si vyšetrovania, odôvodnenia a výroku rozhodnutia.

180 Komisia navrhla zamietnuť túto výhradu ako neprípustnú v súlade s článkom 48 ods. 2 rokovacieho poriadku, podľa ktorého je uvádzanie nových dôvodov počas konania prípustné len vtedy, ak sú tieto dôvody založené na nových právnych a skutkových okolnostiach, ktoré vyšli najavo v priebehu konania.

181 Treba však uviesť, že vedenú výhradu nie je možné považovať za novú, pretože bola uvedená už v žalobe. Návrh Komisie na vyhlásenie neprípustnosti preto treba zamietnuť.

182 Presný obsah výhrady je však ťažké pochopiť, keďže len tvrdenie, že došlo k „nenapraviteľnej chybe spočívajúcej v protirečení si vyšetrovania, odôvodnenia a výroku rozhodnutia“ neumožňuje zistiť konkrétnu protiprávnosť v súvislosti s prípadným porušením normatívneho ustanovenia alebo všeobecnej zásady práva Únie Komisiou.

183 V replike nasledovalo po výhrade toto vysvetlenie: „Osobám zúčastneným na konaní totiž neboli poskytnuté primerané záruky umožňujúce im namietať voči orgánu, ktorý konanie začal (Komisia) s ohľadom okolnosť, ktorá sa neskôr ukázala zásadná pri prijatí napadnutého rozhodnutia.“ Táto argumentácia ukazuje, že predmetná výhrada sa nelíši od tej, ktorá sa zakladá na porušení práva žalobkyne na obhajobu, ktorá bola zamietnutá, ako je uvedené v bode 178 vyššie.

184 Napokon treba uviesť, že v replike bolo uvedené: „Komisia sa dopustila vážneho porušenia podstatných formálnych náležitostí počas konania vo veci formálneho zisťovania tak voči Talianskej republike, ako aj voči žalobkyni, ktoré boli rovnako vylúčené bez právnej možnosti namietať voči stanovisku správnych orgánov… vo vzťahu k protiprávnosti predĺženia zvýhodnenej tarify so zreteľom na právnu úpravu týkajúcu sa štátnych pomocí“.

185 V rozsahu, v akom chcela žalobkyňa predložiť žalobný dôvod založený na porušení práva na obhajobu Talianskej republiky, musí byť uvedený dôvod zamietnutý ako neprípustný a v každom prípade ako nedôvodný.

186 Treba totiž pripomenúť, že porušenie práva na obhajobu je protiprávnosťou, ktorá je subjektívnej povahy (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, JFE Engineering a i./Komisia, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Zb. s. II-2501, bod 425 a tam citovanú judikatúru), ktorej sa musí dovolávať samotný dotknutý členský štát (pozri v tomto zmysle rozsudok Technische Glaswerke Ilmenau/Komisia, už citovaný v bode 163 vyššie, bod 203).

187 Žalobný dôvod žalobkyne založený na porušení práv na obhajobu dotknutého členského štátu, v tomto prípade Talianskej republiky, preto nie je prípustný.

188 Aj v prípade, že by taký žalobný dôvod bol prípustný, nie je ho možné považovať za dôvodný.

189 Podľa ustálenej judikatúry si zásada rešpektovania práva na obhajobu vyžaduje, aby daný členský štát mohol účinne vyjadriť svoje názory na pripomienky predložené dotknutými tretími osobami podľa článku 88 ods. 2 ES, na ktorých chce Komisia založiť svoje rozhodnutie. Pokiaľ členskému štátu nebola daná príležitosť vyjadriť sa k uvedeným pripomienkam, Komisia ich nemôže použiť v rozhodnutí proti tomuto štátu. Na to, aby takéto porušenie práva na obhajobu viedlo k zrušeniu rozhodnutia, je však potrebné, aby neexistencia uvedenej vady mohla viesť k odlišnému výsledku konania (rozsudky Súdneho dvora z 11. novembra 1987, Francúzsko/Komisia, 259/85, Zb. s. 4393, body 12 a 13, a zo 14. februára 1990, Francúzsko/Komisia, C-301/87, Zb. s. I-307, body 29 až 31).

190 V prejednávanej veci stačí uviesť, že Komisii nebolo vôbec vytýkané, že napadnuté rozhodnutie založila na pripomienkach dotknutých tretích osôb, voči ktorým Talianska republika nemohla zaujať postoj. V súlade s požiadavkami článku 88 ods. 2 ES

a článku 6 ods. 2 nariadenia č. 659/1999 bola Talianska republika vyzvaná predložiť svoje pripomienky k rozhodnutiu o začatí konania a pripomienky predložené v tejto súvislosti dotknutými osobami jej boli oznámené, na čo reagovala listom z 22. decembra 2006 (odôvodnenie č. 6 napadnutého rozhodnutia).

191 Žalobkyňa tvrdí, že Komisia neoznámením Talianskej republike, že počas konania radikálne zmenila svoje posúdenie informácií, o ktoré požiadala listom z 20. februára 2007, a teda svoje posúdenie sporného opatrenia, neumožnila počas konania Talianskej republike, ako ani žalobkyni namietať vo veci formálneho zisťovania proti postoju Komisie k predĺženiu tarify pre Terni z pohľadu právnej úpravy týkajúcej sa štátnej pomoci.

192 Treba pripomenúť, že v rámci pripomienok predložených Komisii počas konania vo veci formálneho zisťovania Talianska republika uviedla, že pôvodný tarifný režim, ktorý predstavoval legitímnu náhradu spoločnosti Terni za vyvlastnenie jej aktív, a jeho ďalšie predĺženia platnosti nepredstavujú štátnu pomoc. Na podporu tohto tvrdenia uviedla viaceré rozsudky Súdneho dvora, podľa ktorých niektoré formy náhrady pre podniky neboli pomocou, najmä v prípade náhrady škody a náhrady za služby všeobecného hospodárskeho záujmu (odôvodnenie č. 58 napadnutého rozhodnutia).

193 Odôvodnenie č. 59 napadnutého rozhodnutia tiež stanovuje:

„Pokiaľ ide o schválenie štátnej pomoci na tarify pre Terni, [Talianska republika] zdôrazňuje, že zákon č. 9/91, ktorým sa stanovuje prvé predĺženie tarify, bol Komisii

riadne oznámený a schválený ňou. Následné predĺženia tarify, ktoré sú súbežné s predĺžením licencií [povolení – *neoficiálny preklad*] na výrobu elektriny z vodnej energie pre výrobcov elektriny z vodnej energie, sa riadia tou istou logikou, ktorú Komisia nikdy nespochybnila. Podľa [Talianskej republiky] by sa tarifa pre Terni mala považovať za existujúce opatrenie, ktoré sa netýka pomoci [nepredstavuje pomoc – *neoficiálny preklad*]."

194 Talianska republika teda počas konania vo veci formálneho zisťovania jasne vyjadrila svoj názor na kompenzačný charakter sporného opatrenia.

195 Navyše tvrdenie žalobkyne uvedené v bode 191 vyššie nesmeruje k tomu, čo je predmetom konania vo veci formálneho zisťovania, a vyplýva, ako už bolo uvedené, z nesprávneho pochopenia žiadosti o informácie z 20. februára 2007.

196 Napokon treba pripomenúť, že zo žiadneho ustanovenia týkajúceho sa štátnej pomoci ani z judikatúry nevyplýva povinnosť Komisie vypočuť príjemcu štátnych prostriedkov v súvislosti s jej právnym posúdením predmetného opatrenia, ako ani povinnosť informovať dotknutý členský štát – alebo *a fortiori* príjemcu pomoci – o svojom stanovisku pred vydaním rozhodnutia, pokiaľ dotknuté tretie osoby a daný členský štát vyzvala na predloženie pripomienok (rozsudok Technische Glaswerke Ilmenau/Komisia, už citovaný v bode 163 vyššie, bod 198).

O zjavne nesprávnom posúdení hospodárskej štúdie predloženej talianskymi orgánmi

— Tvrdenia účastníkov konania

197 Žalobkyňa uvádza, že Komisia spochybňuje štúdiu predloženú talianskymi orgánmi v dvoch bodoch.

198 Po prvé táto štúdia podcenila hodnotu vyvlastnených divízií, keď nezohľadnila skutočnosť, že tieto divízie a s nimi spojené aktíva mali byť po skončení platnosti povolení vrátené štátu.

199 Žalobkyňa tvrdí, že výpočet hodnoty vyvlastneného majetku na základe ročnej závierky spoločnosti Terni je práve to, čo Komisia požadovala, a že pôvodné notársky overené ročné závierky úplne vyhovujú právnej úprave platnej v oblasti práva obchodných spoločností a účtovníctva, z ktorých vyplýva povinnosť postupne „amortizovať" hodnotu majetku v závislosti od zvyšného času platnosti príslušných povolení.

200 Okrem toho, že by argumentácia Komisie viedla k obráteniu dôkazného bremena, nezohľadnila skutočnosť, že bez vyvlastnenia by povolenia na výrobu elektriny z vodnej energie, ktorých držiteľom bola spoločnosť Terni, boli viackrát predĺžené až do 31. decembra 2020 rovnako, ako všetky ostatné povolenia na výrobu elektriny z vodnej energie nevyvlastnených výrobcov pre vlastnú spotrebu.

201 Po druhé žalobkyňa tvrdí, že podľa Komisie predmetná štúdia podcenila hodnotu výhody poskytnutej prostredníctvom tarify pre Terni, keďže na výpočet uvedenej tarifnej výhody mala byť suma skutočne zaplatená spoločnosťou Terni porovnaná s tarifou bežne platenou subjektom, ktorý nie je výrobca pre vlastnú spotrebu a má profil spotreby podobný ako uvedená spoločnosť.

202 Žalobkyňa namieta, že spoločnosť Terni a jej právny nástupcovia boli oslobodení od niektorých tarifných prvkov (vrátane tepelného príplatku) právnymi predpismi a správnymi opatreniami úplne odlišnými a neskoršími ako zákon č. 1643/62 a jeho vykonávací dekrét, ale v súlade s logikou prirovnania tejto spoločnosti k výrobcom pre vlastnú spotrebu, na ktorej sa zakladal uvedený zákon. Je teda údajne nesprávne tvrdiť, že na posúdenie hodnoty získaných výhod musí byť tarifa pre Terni prirovnaná k „bežnej tarife" (zahŕňajúcej tepelný príplatok), ktorú musí platiť subjekt, ktorý nie je výrobcom pre vlastnú spotrebu. Rovnaké úvahy platia aj pre výpočet „kompenzácie", ktorú bývalé spoločnosti Terni získali z kompenzačného fondu v odvetví elektroenergetiky v rokoch 2000 až 2006.

203 Preto má byť podľa žalobkyne výhoda vypočítaná v závislosti od ceny, ktorú by bývalé spoločnosti Terni mali v každom prípade zaplatiť na základe vyššie uvedených ustanovení (odlišných od tarify pre Terni), a nie od bežnej ceny na trhu s elektrinou, ako nesprávne tvrdí Komisia.

204 Komisia pripomína, že vecne preskúmala štúdiu predloženú talianskymi orgánmi len podporne a že ak sa potvrdí jej záver o irelevantnosti tejto štúdie, tvrdenia predložené v druhej časti tohto žalobného dôvodu sú v každom prípade neúčinné.

205 Komisia zdôrazňuje, že žalobkyňa nespochybnila poznámku uvedenú v odôvodnení č. 90 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorej „štúdia ako účtovnú hodnotu aktív berie jednoducho rozdiel medzi položkou ‚stroje a strojové zariadenia' v rozpočte Terni na rok 1962… a tú istú položku v nasledujúcom roku", hoci „neexistuje konkrétny dôkaz, že tento rozdiel možno priradiť výhradne strate vodnej elektrárne". Táto námietka je dostatočná na preukázanie nedostatku dôveryhodnosti štúdie vzhľadom na skutočnosť, že sa nepreukázalo, že primeranosť povahy poskytnutia náhrady bola preskúmaná len s ohľadom na vyvlastnené vodné elektrárne.

206 Komisia tvrdí, že štúdia predložená talianskymi orgánmi nespresňuje, či hodnota zariadení vyplývajúca z uzávierky spoločnosti Terni za rok 1963 zohľadňovala skutočnosť, že v čase skončenia platnosti povolenia by vlastníctvo veľkej časti týchto zariadení prešlo na štát. Nejasnosť v tomto zásadnom aspekte neodstránilo formálne vyjadrenie žalobkyne o rozsahu notársky overenej účtovnej závierky. Čo sa týka tvrdenia žalobkyne, že bez vyvlastnenia by bolo povolenie na výrobu elektriny z vodnej energie spoločnosti Terni predĺžené až do decembra 2020, Komisia tvrdí, že na posúdenie hodnoty majetku vyvlastneného v roku 1962 treba odkázať na situáciu existujúcu v čase vyvlastnenia, a nesmú sa brať do úvahy zmeny, ku ktorým by došlo neskôr v prípade nevyvlastnenia, a že údaj rok 2020 je v každom prípade nesprávny vzhľadom na to, že predĺženie povolení na výrobu elektriny z vodnej energie do roku 2020 stanovené zákonom č. 266/05 bolo vyhlásené za protiústavné.

207 Pokiaľ ide o porovnávaciu analýzu taríf, Komisia tvrdí, že predmetná štúdia ako referenčný bod nesprávne použila cenu, ktorú platí výrobca pre vlastnú spotrebu (namiesto bežnej ceny na trhu), pričom nezohľadnila skutočnosť, že považovanie Terni za virtuálneho výrobcu pre vlastnú spotrebu až do roku 1992 bolo súčasťou náhrady poskytnutej tejto spoločnosti. Ak by táto spoločnosť bola vyvlastnená bez náhrady, nebola by prirovnaná k „virtuálnemu výrobcovi pre vlastnú spotrebu", a teda by za elektrickú energiu musela platiť bežnú cenu na trhu (a nie cenu, ktorú platí výrobca pre vlastnú spotrebu, ktorý je oslobodený od niektorých tarifných prvkov).

V dôsledku toho treba na posúdenie výšky náhrady poskytnutej spoločnosti Terni vypočítať rozdiel medzi cenou na trhu (t. j. cenou bez získania náhrady) a zníženou tarifou priznanou tejto spoločnosti (prirovnanej k virtuálnemu výrobcovi pre vlastnú spotrebu) na základe náhrady.

— Posúdenie Všeobecného súdu

208 Treba pripomenúť, že Komisia vecne preskúmala predmetnú štúdiu len podporne a že sa predovšetkým domnievala, že táto štúdia nebola relevantná, pretože akákoľvek analýza vyrovnanosti kompenzačného mechanizmu musí byť nevyhnutne vykonaná len *ex ante*, to znamená v čase vyvlastnenia. V súlade s týmto prístupom Komisia dospela k záveru, že až do skončenia platnosti pôvodného opatrenia kompenzačnej tarify, a len do tohto dátumu, nebola príjemcom poskytnutá nijaká výhoda, pričom tento záver nie je možné spochybniť výpočtom ziskov a strát, najmä nie ich spočítaním *a posteriori* (odôvodnenia č. 82 až 85 napadnutého rozhodnutia).

209 Žalobkyňa výslovne nespochybňuje tento prístup Komisie o *a priori* irelevantnej povahe predmetnej štúdie v súvislosti s otázkou posúdenia sporného opatrenia v porovnaní s právnou úpravou vzťahujúcou sa na štátne pomoci. V rámci druhého žalobného dôvodu uviedla len procesnú vadu vyplývajúcu z údajného porušenia práv na obhajobu.

210 Žalobkyňa naopak napáda dôvodnosť záveru prijatého na základe tohto prístupu v rámci žalobného dôvodu založeného na porušení článku 87 ods. 1 ES. Treba pripomenúť, že Komisia sa správne domnievala, že predĺženie zvýhodnenej tarify priznané

sporným opatrením v roku 2005 nebolo neoddeliteľnou súčasťou náhrady pre spoločnosť Terni za jej vyvlastnenie v roku 1962 a že zvýhodnená tarifa poskytnutá bývalým spoločnostiam Terni od 1. januára 2005 predstavovala štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

211 S ohľadom na tieto okolnosti musí byť žalobný dôvod založený na zjavne nesprávnom posúdení Komisie, týkajúcom sa hospodárskej štúdie predloženej talianskymi orgánmi, zamietnutý ako neúčinný.

O žalobnom dôvode založenom na porušení článku 88 ods. 3 ES

Tvrdenia účastníkov konania

212 Žalobkyňa tvrdí, že napadnuté rozhodnutie je protiprávne, pretože Komisia uviedla, že Talianska republika vykonala napadnuté opatrenie v rozpore s článkom 88 ods. 3 ES, a v dôsledku toho tomuto štátu nariadila vyžiadať sumy už poskytnuté na základe zákona č. 80/05.

213 Žalobkyňa uvádza, že sporné opatrenie nezrušilo zákon č. 9/91, ktorý stanovil predĺženie tarify pre Terni do 31. decembra 2007 s postupným znížením množstiev v rokoch 2002 až 2007, ale že ho vlastne „prekročilo“, keďže zmrazilo množstvá, na ktoré

mali spoločnosti nárok do 31. decembra 2004, a predĺžilo platnosť uvedenej tarify do roku 2010. Ak by teda bolo sporné opatrenie protiprávne, ustanovenia zákona č. 9/91 by sa naďalej uplatňovali až do skončenia ich pôvodnej platnosti. Autorità per l'energia elettrica e il gas (Úrad pre elektrickú energiu a plyn, ďalej len „AEEG") prijal v roku 2005 a v roku 2006 z opatrnosti niekoľko rozhodnutí, aby žalobkyni a ostatným bývalým spoločnostiam Terni boli dodané len množstvá podľa tarify pre Terni vyplývajúce zo zákona č. 9/91, ktorý bol už preskúmaný a schválený Komisiou.

214 Z platobných príkazov, ktoré dostala žalobkyňa z kompenzačného fondu v odvetví elektroenergetiky v rokoch 2005 až 2007, vyplýva, že všetky platby na základe tarify pre Terni boli vždy zaplatené, a to aj po nadobudnutí účinnosti zákona č. 80/05, bez akéhokoľvek odkazu na toto ustanovenie, čo potvrdilo skutočnosť, že nevyplatenie súm stanovených sporným opatrením žalobkyni bolo dôsledkom rozhodnutia talianskych orgánov dodržať povinnosť pozastavenia stanovenej v článku 88 ods. 3 ES. Žalobkyňa tvrdí, že ani počas konania, ktoré viedlo k prijatiu napadnutého rozhodnutia, ani po ňom nedostala nijakú sumu predstavujúcu tarifnú súčasť, ktorú sporné opatrenie predĺžilo, pričom nadobudnuté finančné prostriedky získala výlučne podľa zákona č. 9/91.

215 Žalobkyňa uvádza, že Komisia vedela, že sumy, ktoré žalobkyňa nadobudla do roku 2007, jej boli zaplatené ako zálohy na sumy, na ktoré mala nárok podľa zákona č. 9/91, ako to vyplýva z odôvodnení č. 33 až 35 a 162 napadnutého rozhodnutia. Tvrdenie Komisie, že táto okolnosť nemôže ovplyvniť platnosť napadnutého rozhodnutia a týka sa len jeho výkonu, je zjavne nesprávne. Nedá sa poprieť, že v prípade, ak sa sporné opatrenie účinne nevykoná v zmysle článku 88 ods. 3 ES, základné podmienky, na základe ktorých sa vyhlasuje pomoc za protiprávnu a štátu sa nariaďuje ju vymáhať, nie sú splnené.

216 Okrem toho tvrdenie Komisie smerujúce k tomu, že porušenie povinnosti pozastaviť poskytovanie pomoci bolo urobené prostredníctvom jednoduchého zverejnenia alebo nadobudnutia účinnosti sporného opatrenia, je nielen v rozpore s doslovným významom článku 88 ods. 3 ES, ale je aj v rozpore s dôvodom existencie a potrebným účinkom tohto zákazu.

217 Základným cieľom ustanovení uvedených v článku 88 ods. 2 a 3 ES je počas čakania na rozhodnutie Komisie o zlučiteľnosti pomoci so spoločným trhom zabrániť prípadnému narušeniu hospodárskej súťaže na vnútornom trhu spôsobenému výhodou, z ktorej by mal jej príjemca prospech na úkor svojich konkurentov. Povinnosť pozastavenia má zabezpečiť účinnú rovnosť zaobchádzania medzi subjektmi, pretože žiadny podnik nie je zvýhodnený dovtedy, kým štát po overení zlučiteľnosti pomoci so spoločným trhom Komisiou túto pomoc neposkytne. Keďže v prejednávanej veci žalobkyňa nemohla získať sumy priznané sporným opatrením, nebola jej poskytnutá nijaká výhoda oproti jej konkurentom a nedošlo k žiadnemu narušeniu podmienok hospodárskej súťaže na spoločnom trhu.

218 Komisia tvrdí, že žalobkyňa nepopiera, že predĺženie tarify pre Terni upravené sporným opatrením nadobudlo účinnosť bez toho, aby bolo vopred oznámené, čo je v rozpore s požiadavkami článku 88 ods. 3 ES, a ako aj sama priznala, že úrad AEEG prijal konkrétne vykonávacie opatrenia vzťahujúce sa na kompenzačné zložky zodpovedajúce tarife Terni, keď povolil vyplatenie týchto zložiek pod podmienkou, že prijímajúce spoločnosti poskytnú osobitnú záruku. Za týchto okolností, a dokonca aj v prípade, že sumy upravené sporným opatrením by neboli zaplatené, to však nič nemení na skutočnosti, že dané opatrenie bolo vykonané v rozpore s povinnosťou oznámiť ho vopred, stanovenou v uvedenom článku.

219 V rozpore s tým, čo tvrdí žalobkyňa, tento názor Komisie je úplne v súlade so znením a s logikou článku 88 ods. 3 ES. Ak taká schéma pomoci, ako je upravená sporným opatrením, nadobudne účinnosť, už ju nie je možné považovať v zmysle uvedeného článku len za „zámer“, ktorým sa pomoc má zaviesť. V takom prípade by totiž bolo absurdné a v rozpore s logikou systému predbežnej kontroly štátnych pomocí tvrdiť, že Komisia môže konštatovať porušenie článku 88 ods. 3 ES až po tom, ako overí, že každému prijímateľovi boli skutočne poskytnuté výhody priznané spornou schémou.

220 Z judikatúry vyplýva, že skutočnosť, že žalobkyňa nedostala sumy stanovené sporným opatrením, je potrebné zohľadniť pri výkone napadnutého rozhodnutia a nemôže mať vplyv na jeho zákonnosť.

221 Komisia zdôrazňuje, že počas správneho konania sa netvrdilo, že napriek nadobudnutiu účinnosti sporného opatrenia žalobkyňa nemala prospech z výhod, ktoré z neho vyplývali, čo vysvetľuje, prečo bolo v napadnutom rozhodnutí uvedené, že došlo k protiprávnemu poskytnutiu pomoci v rozpore s článkom 88 ods. 3 ES, a bolo nariadené jej vymáhanie, pričom však treba v štádiu výkonu napadnutého rozhodnutia overiť skutočnú výšku pomocí poskytnutých rôznym príjemcom. Komisia pripomína, že podľa ustanovení ustálenej judikatúry, podľa ktorej Komisii nie je možné vytýkať, že nezohľadnila prípadné skutkové alebo právne okolnosti, ktoré jej mohli byť predložené počas správneho konania, ale predložené neboli, Komisia nie je povinná *ex offo* a na základe prognózy skúmať, ktoré sú také okolnosti, ktoré jej mohli byť predložené.

222 Napokon Komisia uvádza, že žalobkyňa nijako nepreukázala, že nemala prospech z výhod poskytnutých sporným opatrením, a že z údajov poskytnutých talianskymi orgánmi po prijatí napadnutého rozhodnutia práve naopak vyplýva, že bývalé

spoločnosti Terni mali v konečnom dôsledku prospech z predĺženia tarify pre Terni, keď im boli poskytnuté náhrady nad mieru stanovenú zákonom č. 9/91.

Posúdenie Všeobecného súdu

223 Z odôvodnení č. 118 až 132 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia sa domnievala, že sporné opatrenie je potrebné považovať za novú pomoc od 1. januára 2005, a keďže Talianska republika neoznámila článok 11 ods. 11 zákona č. 80/05, táto pomoc je nezákonná.

224 Komisia konštatovala, že na spornú pomoc sa nemôže uplatniť žiadna z výnimiek stanovených v článku 87 ES, a vyhlásila druhé predĺženie platnosti tarify pre Terni za nezlučiteľné so spoločným trhom (odôvodnenie č. 147 napadnutého rozhodnutia), a ďalej tiež uviedla, že všetky sumy nezlučiteľnej pomoci prijatej žalobkyňou a spoločnosťami Cementir a Nuova Terni Industrie Chimiche na základe článku 11 ods. 11 zákona č. 80/05, ktoré sa vzťahujú na obdobie začínajúce 1. januára 2005, musia byť vrátené spolu s úrokmi (odôvodnenie č. 160 napadnutého rozhodnutia).

225 V odôvodneniach č. 161 a 162 napadnutého rozhodnutia Komisia navyše spresnila:

(161) „V súvislosti s tým treba pripomenúť, že účelom vrátenia pomoci je obnoviť konkurenčnú situáciu príjemcu pred poskytnutím nezlučiteľnej pomoci. Pri stanovení, aká bola konkurenčná situácia spoločností Terni pred zavedením

zákona č. 80/05, by sa mala zohľadniť existencia existujúceho opatrenia pomoci stanoveného v zákone č. 9/91, ktoré bolo schválené na základe pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci až do roku 2007.

(162) Komisia preto zastáva názor, že zostávajúce sumy pomoci, na ktoré by boli príjemcovia oprávnení podľa zákona č. 9/91 v roku 2005, 2006 a 2007, ak by sa neimplementoval zákon č. 80/05, možno odpočítať od súm, ktoré sa majú vrátiť, ak [Talianska republika] zastáva názor, že príjemcovia sú na ne oprávnení podľa vnútroštátnych právnych predpisov."

226 Žalobkyňa tvrdí, že v prípade, ak sa sporné opatrenie účinne nevykoná v zmysle článku 88 ods. 3 ES, základné podmienky, na základe ktorých sa vyhlasuje pomoc za protiprávnu a štátu sa nariaďuje ju vymáhať, nie sú splnené. Žalobkyňa však ako súčasť tarify predĺženej sporným opatrením neprijala nijakú sumu, pričom však prostriedky prijaté do roku 2007 jej boli zaplatené ako zálohy na sumy, na ktoré mala nárok podľa zákona č. 9/91 schváleného Komisiou. V prípade neporušenia povinnosti oznámiť vopred a neexistencie nijakej sumy na vymáhanie Komisia porušila článok 88 ods. 3 ES, keď vyhlásila pomoc za protiprávnu a v dôsledku toho nariadila jej vymáhanie.

227 Túto argumentáciu nemožno prijať.

228 Treba pripomenúť, že pre nové pomoci, ktoré členské štáty zamýšľajú zaviesť, je stanovené konanie o predbežnom preskúmaní, bez ktorého nebude žiadna pomoc považovaná za riadne zavedenú (rozsudky Súdneho dvora z 9. augusta 1994, Namur – Les assurances du crédit, C-44/93, Zb. s. I-3829, bod 12, a Komisia/Sytraval a Brink's France, už citovaný v bode 162 vyššie, bod 35).

229 V súlade s článkom 88 ods. 3 ES a článkami 2 a 3 nariadenia č. 659/1999 sa akékoľvek zámery súvisiace s poskytnutím alebo upravením pomoci musia oznámiť Komisii a nemôžu sa vykonať skôr, ako ich Komisia implicitne alebo výslovne povolí.

230 Členské štáty musia teda splniť dve neoddeliteľné povinnosti, t. j. vopred oznámiť zámery pomoci a odložiť vykonanie týchto zámerov, kým Komisia nerozhodne o zlučiteľnosti opatrenia so spoločným trhom.

231 V článku 1 písm. f) nariadenia č. 659/1999 je stanovené, že „protiprávna pomoc bude znamenať novú pomoc realizovanú v rozpore s článkom [88 ods. 3 Zmluvy]“, čiže pomoc poskytnutú bez toho, aby bola vopred oznámená Komisii, alebo pomoc, ktorá síce bola oznámená, ale bola poskytnutá predtým, ako Komisia rozhodla v príslušnej lehote.

232 V prejednávanej veci je nesporné, že druhé predĺženie tarify pre Terni nie je uvedené v návrhu zákona, ale v článku 11 ods. 11 zákona č. 80/05, a že talianske orgány nevykonali nijaké oznámenie Komisii, čo je situácia, v ktorej došlo k porušeniu článku 88 ods. 3 ES.

233 Tvrdenie žalobkyne týkajúce sa nevyplatenia celkovej sumy ako súčasti tarify predĺženej sporným opatrením je v tejto súvislosti irelevantné.

234 Z judikatúry totiž vyplýva, že pomoc môže byť považovaná za poskytnutú, aj keď jej suma príjemcovi ešte nebola vyplatená.

235 Súdny dvor už rozhodol, že členský štát si nesplnil povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 88 ods. 3 ES, keď oznámil opatrenia, ktorými boli zavedené schémy pomoci, až po ich prijatí ako zákona (rozsudok Súdneho dvora z 27. marca 1984, Komisia/Taliansko, 169/82, Zb. s. 1603, bod 11). Na základe znenia uvedeného ustanovenia Všeobecný súd rozhodol, že opatrenia pomoci musia byť Komisii oznámené, keď sú ešte v štádiu zámeru, t. j. predtým, ako budú vykonané, a teda keď ešte môžu byť upravené v súlade s prípadnými pripomienkami Komisie (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 16. septembra 1998, Waterleiding Maatschappij/Komisia, T-188/95, Zb. s. II-3713, bod 118).

236 Tento výklad článku 88 ods. 3 ES je tak v súlade so znením textu, ako aj s cieľmi sledovanými právnou úpravou, ktorej súčasťou je toto ustanovenie, čiže zaistiť Komisii príležitosť v dostatočnom čase a vo všeobecnom záujme vykonať prieskum každého nového zámeru v súvislosti s poskytnutím alebo upravením pomoci a vykonať tak predbežné preskúmanie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. februára 1990, Francúzsko/Komisia, už citovaný v bode 189 vyššie, bod 17). Tvrdiť, že Komisia môže konštatovať porušenie článku 88 ods. 3 ES len po tom, ako overila, že každému prijímateľovi boli skutočne poskytnuté výhody priznané dotknutým opatrením, by bolo v rozpore s logikou systému predbežného preskúmania štátnej pomoci.

237 Komisia teda správne označila sporné opatrenie za protiprávnu pomoc.

238 V odôvodnení č. 147 napadnutého rozhodnutia Komisia tiež dospela k záveru, že keďže sa na spornú pomoc nemôže uplatniť žiadna z výnimiek stanovených v článku 87 ES, druhé predĺženie platnosti tarify pre Terni je nezlučiteľné so spoločným trhom.

239 Článok 14 nariadenia č. 659/1999 stanovuje, že „kde sa prijímajú záporné rozhodnutia v prípadoch protiprávnej pomoci, Komisia rozhodne, že daný členský štát podnikne všetky potrebné opatrenia, aby vymohol pomoc“. Z tohto znenia vyplýva systematická povaha vymáhania pomoci. Napadnuté rozhodnutie teda stanovuje, že štátna pomoc, ktorú Talianska republika zaviedla v prospech žalobkyne a spoločností Cementir a Nuova Terni Industrie Chimiche, nie je zlučiteľná so spoločným trhom (článok 1) a že Talianska republika od príjemcov vyžiada vrátenie uvedenej pomoci (článok 2).

240 Žalobkyňa spochybňuje platnosť príkazu na vymáhanie, pričom tvrdí, že sumy, ktoré nadobudla do roku 2007, jej boli zaplatené len ako zálohy na sumy, na ktoré mala nárok podľa zákona č. 9/91, o čom Komisia vedela, ako to vyplýva z odôvodnení č. 33 až 35 a 162 napadnutého rozhodnutia.

241 Najskôr treba zdôrazniť, že tento krok, ktorý spočíval v informovaní Komisie počas správneho konania o tom, že napadnuté pomoci ešte neboli vyplatené ich prijímateľom, nezaručuje, že také platby neboli vykonané následne, predovšetkým odvtedy, keď došlo k informovaniu Komisie, do oznámenia konečného rozhodnutia. V každom prípade nemožno Komisii vytýkať, že v snahe zabezpečiť maximálnu možnú právnu istotu jasne uviedla konkrétne dôsledky svojho rozhodnutia (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 28. apríla 1993, Taliansko/Komisia, C-364/90, Zb. s. I-2097, body 48 a 49), čo Komisia urobila v odôvodneniach č. 160 až 162 napadnutého rozhodnutia.

242 Ďalej treba uviesť, že z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že po začatí konania vo veci formálneho zisťovania úrad AEEG rozhodnutím č. 190/06 podmienil platby podľa zákona č. 80/05 poskytnutím záruky na pokrytie rizika vrátenia pomoci bývalým spoločnosťami Terni (odôvodnenie č. 33 napadnutého rozhodnutia).

243 V tom istom rozhodnutí úrad AEEG stanovil alternatívnu možnosť vyplácať v roku 2006 ako zálohu sumy pomoci, ktoré by sa stali splatné do konca predchádzajúceho režimu (do konca roka 2007) na základe zákona č. 9/91. Pre tieto sumy AEEG nevyžadoval záruku. V tomto prípade išlo o možnosť, ktorú bývalé spoločnosti Terni využili a AEEG ju realizoval (odôvodnenie č. 34 napadnutého rozhodnutia).

244 Komisia spresnila, že s výnimkou zálohových platieb uvedených v predchádzajúcom bode „sa záruka vzťahuje na všetky platby, ktoré Cassa Conguaglio [per il settore elettrico (Vyrovnávací fond v elektroenergetickom odvetví)] vykonáva v prospech spoločností podľa zákona č. 80/05“ (odôvodnenie č. 35 napadnutého rozhodnutia).

245 Z tohto dôvodu sa zdá, že Komisia sa o údajoch, ktoré mala k dispozícii počas právneho konania, domnievala, že žalobkyňa nadobudla sumy pomoci v roku 2006 jednak ako zálohy podľa zákona č. 9/91 a jednak podľa zákona č. 80/05. To vysvetľuje dôvod, prečo Komisia vyžadovala vymáhanie už zaplatenej pomoci, pričom spresnila, že zvyšné sumy pomoci, na ktoré sú príjemcovia oprávnení podľa zákona č. 9/91, „ak by sa neimplementoval zákon č. 80/05“, sa môžu odpočítať od celkovej sumy, ktorá sa má vymáhať (odôvodnenie č. 162 napadnutého rozhodnutia).

246 Vo svojich písomnostiach Komisia zdôraznila, že počas správneho konania talianske orgány ani žalobkyňa netvrdili, že napriek nadobudnutiu účinnosti sporného opatrenia bývalé spoločnosti Terni nemali prospech z výhod, ktoré z neho vyplývali. Z písomností žalobkyne nevyplýva žiadny dôkaz, ktorý by mohol toto vyhlásenie Komisie spochybniť.

247 Naopak, toto vyhlásenie potvrdzuje obsah žaloby, v ktorej žalobkyňa vytýka Komisii nedostatočné vyšetrovanie, ktoré by jej umožnilo konštatovať, že neexitovala nijaká suma, ktorú by bolo možné vymáhať. Žalobkyňa tvrdí, že Komisia sa nesnažila „overiť, či konkrétne [Talianska republika] skutočne vykonala nové opatrenie v časti, ktorá presahuje sumy, na ktoré by [žalobkyňa] mala nárok v rámci zákona č. 9/91 (prípadne po poskytnutí nejakej záruky)“.

248 Na tomto mieste treba pripomenúť ustálenú judikatúru, podľa ktorej je zákonnosť rozhodnutia v oblasti štátnej pomoci potrebné posudzovať v závislosti od informácií, ktoré mala Komisia k dispozícii v okamihu, keď toto rozhodnutie prijala (rozsudky Súdneho dvora z 13. júna 2002, Holandsko/Komisia, C-382/99, Zb. s. I-5163, bod 49, a Španielsko/Komisia, už citovaný v bode 57 vyššie, bod 31).

249 Nebolo však preukázané, že Komisia pri prijatí napadnutého rozhodnutia vedela o tom, že sumy, ktoré boli žalobkyni zaplatené z vyrovnávacieho fondu v elektroenergetickom odvetví, boli zaplatené len na základe zákona č. 9/91.

250 Napokon treba uviesť, že povinnosť členského štátu vypočítať presnú sumu pomoci, ktorá sa má vymôcť, osobitne ak tento výpočet závisí od informácií, ktoré Komisii neboli oznámené, zapadá do širšieho rámca povinnosti lojálnej spolupráce, ktorá navzájom zaväzuje Komisiu a členské štáty pri vykonávaní pravidiel Zmluvy v oblasti štátnej pomoci (rozsudok Holandsko/Komisia, už citovaný v bode 248 vyššie, bod 91). Komisii nemožno vytýkať, že nezohľadnila prípadné skutkové alebo právne okolnosti, ktoré jej mohli byť predložené počas správneho konania, ale predložené neboli, keďže Komisia nie je povinná *ex offo* a na základe prognózy skúmať, ktoré okolnosti jej mohli byť predložené (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. januára 2004, Fleuren Compost/Komisia, T-109/01, Zb. s. II-127, bod 49).

251 V dôsledku toho, aj keby bola pravdivá skutočnosť, ktorú uviedla žalobkyňa a ktorá bola pripomenutá v bode 249 vyššie, nemôže to ovplyvniť platnosť napadnutého rozhodnutia, ale len spôsoby vymáhania pomoci [rozsudok Súdu prvého stupňa z 31. mája 2006, Kuwait Petroleum (Nederland)/Komisia, T-354/99, Zb. s. II-1475, bod 68]. Vymáhanie pomoci sa má v zásade vykonať podľa príslušných ustanovení vnútroštátneho práva, avšak pod podmienkou, že tieto ustanovenia sa uplatnia takým spôsobom, že nespôsobia faktickú nemožnosť vymoženia, ktoré vyžaduje právo Spoločenstva (rozsudky Súdneho dvora Tubemeuse, už citovaný v bode 55vyššie, bod 61, a z 20. septembra 1990, Komisia/Nemecko, C-5/89, Zb. s. I-3437, bod 12), a na riešenie súdnych sporov týkajúcich sa tohto výkonu je príslušný len vnútroštátny súd [rozsudok Kuwait Petroleum (Nederland)/Komisia, už citovaný, bod 68].

252 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že žalobný dôvod založený na porušení článku 88 ods. 3 ES musí byť zamietnutý.

O žalobnom dôvode založenom na porušení článku 14 ods. 1 nariadenia č. 659/1999 a zásady ochrany legitímnej dôvery

Tvrdenia účastníkov konania

253 Žalobkyňa tvrdí, že podľa ustanovení článku 14 ods. 1 nariadenia č. 659/1999 „Komisia nebude vyžadovať vymáhanie pomoci, ak by to bolo v rozpore so všeobecnou zásadou práva spoločenstva“. V prejednávanej veci však príkaz na vymáhanie uvedený v napadnutom rozhodnutí predstavoval porušenie zásady ochrany legitímnej dôvery,

ktorej sa je možné dovolávať v oblasti štátnej pomoci, ak sa vykladá reštriktívne, vo výnimočných podmienkach alebo okolnostiach, ktoré môžu vyvolať dôveru, že sa právo uplatní určitým spôsobom.

254 Komisia nemôže z jedného rozsudku, ktorý bol prijatý za iných súvislostí, ako sú súvislosti v prejednávanej veci, vyvodiť absolútne a univerzálne pravidlo, ktoré obmedzuje ochranu legitímnej dôvery len na prípady, v ktorých správny orgán poskytol dotknutej osobe „konkrétne uistenia“ týkajúce sa spôsobu uplatnenia tohto práva.

255 Legitímna dôvera žalobkyne týkajúca sa režimu Terni sa zakladala na všetkých aktoch a úkonoch, ktoré sú právne dôležité, overiteľné a majú jednoznačný význam.

256 Žalobkyňa pripomína, že talianske orgány tarifu pre Terni prvýkrát predĺžili na základe článku 20 ods. 4 zákona č. 9/91 z dôvodu paralelného predĺženia povolení na výrobu elektriny z vodnej energie výrobcov pre vlastnú spotrebu, ktorí „unikli“ znárodneniu v odvetví elektroenergetiky v roku 1962, a potom oznámili Komisii uvedený zákon, aby bol preskúmaný z hľadiska právnej úpravy v oblasti štátnej pomoci.

257 Komisia svojím rozhodnutím zo 6. augusta 1991 povolila v celom rozsahu zákon č. 9/91 a nepredložila nijaké námietky. V danom rozhodnutí nebolo uvedené nič, čo by označilo predĺženie tarify pre Terni upravené v článku 20 ods. 4 zákona č. 9/91 za „zlučiteľnú pomoc“. Naopak, Komisia v uvedenom rozhodnutí uviedla, že sa rozhodla nevzniesť námietky voči uplatňovaniu ustanovení daného zákona. Komisia nepredložila dôkazy svojich tvrdení, podľa ktorých rozhodnutie zo 6. augusta 1991 údajne

vôbec neuviedlo, že režim zavedený zákonom č. 9/91 nemal povahu pomoci, označilo ho však za zlučiteľný so spoločným trhom.

258 Žalobkyňa potvrdila, že po prijatí rozhodnutia zo 6. augusta 1991 sa začalo obdobie dialógu medzi talianskymi orgánmi a Komisiou, po ktorom došlo k vyšetrovaniu Komisie týkajúcemu sa predĺženia platnosti tarify pre Terni podľa zákona č. 9/91, čo bolo potvrdené listom ministerstva priemyslu, obchodu a živnostenského podnikania z 19. septembra 1991 zaslaným ministerstvu správy majetkových podielov štátu a faxovou správou poslanou v novembri 1991 predsedníctvom Rady stálemu zastúpeniu Talianskej republiky pri Európskych spoločenstvách. V týchto písomnostiach talianske orgány spochybňovali to, že by predĺženie tarify pre Terni bolo možné považovať za štátnu pomoc. Komisia však nepredložila nijakú námietku voči týmto tvrdeniam uvedených orgánov, pričom tak implicitne pripustila ich dôvodnosť.

259 Táto výmena korešpondencie, ku ktorej došlo po rozhodnutí zo 6. augusta 1991, odporuje tvrdeniu Komisie, že uvedeným rozhodnutím bolo schválené predĺženie tarify pre Terni a že ju považovalo za pomoc zlučiteľnú s právom Spoločenstva. Komisia len poprela možnosť, že by sa uvedený list a faxová správa nachádzali v spise týkajúcom sa konania, ktoré viedlo k prijatiu rozhodnutia zo 6. augusta 1991, a Všeobecný súd ju musel vyzvať na predloženie korešpondencie zaslanej Talianskej republike pravdepodobne v septembri 1991 s ohľadom na predĺženie tarify pre Terni.

260 Žalobkyňa tvrdí, že rozhodnutie zo 6. augusta 1991, výmena korešpondencie, ktorá po ňom nasledovala, ako aj ďalší súhlas Komisie v nej mohli vyvolať očakávania v „spôsob, akým sa právo uplatní“. Tento spôsob v nej mohol vyvolať legitímnu dôveru

s ohľadom na zachovanie kompenzačnej povahy režimu Terni napriek jeho novému definovaniu *ex post*, ktoré je potrebné považovať za zákonné. Z týchto úvah vyplýva, že je potrebné vylúčiť označenie daného režimu za štátnu pomoc. Na základe týchto skutočností je možné preukázať, že existovali výnimočné okolnosti, ktoré žalobkyňu a talianske orgány viedli k tomu, že sa spoliehali na okolnosť, že predĺžením tarify pre Terni v snahe zachovať paralelnosť, o ktorej sa rozhodlo na začiatku, medzi virtuálnym výrobcom pre vlastnú spotrebu a výrobcami pre vlastnú spotrebu, ktorí sú držiteľmi povolení na výrobu elektriny z vodnej energie, nebude zmenená kompenzačná povaha režimu Terni.

261 Konštatovanie, ktoré uviedla Komisia v odôvodnení č. 123 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého sporné opatrenie zmenilo metódu výpočtu tarify pre Terni, nemôže vyvrátiť záver uvedený v predchádzajúcom bode. Žalobkyňa tvrdí, že všetky skutočnosti, ktoré v nej vyvolali legitímnu dôveru, nevyplývajú z totožnosti medzi metódami výpočtu prijatými s cieľom definovať túto tarifu v roku 1991 a potom v roku 2005, ale zo skutočnosti, že v týchto dvoch prípadoch bola náhrada škody poskytnutá spoločnosti Terni (a jej právnym nástupcom) právne nanovo definovaná *ex post*, v súlade s myšlienkou, že ide o pôvodnú náhradu, a že ani v týchto dvoch prípadoch nové definovanie *ex post* tohto kompenzačného opatrenia nemôže samo osebe spôsobiť jeho označenie za štátnu pomoc. Komisia nezohľadnila skutočnosť, že tieto spôsoby revízie sú nevýhodnejšie pre prijímajúce spoločnosti, ako by to bolo podľa dekrétu č. 1165/63, a ich jediným cieľom bolo v určitom rozsahu odraziť zmeny cien elektrickej energie, ku ktorým došlo na trhoch, čo bolo zjavne nemožné v roku 1963.

262 Žalobkyňa zdôrazňuje, že v dobrej viere dôverovala súhlasu, ktorý Komisia napokon dala s ohľadom na kompenzačnú povahu predĺženia, o ktorom sa rozhodlo v roku 1991, po čom realizovala veľké investície v oceliarskom priemysle na základe protokolu o uzavretí zmluvy s talianskymi orgánmi, v ktorom bolo predĺženie kompenzačného opatrenia hlavným záväzkom zo strany talianskych orgánov ako protihodnota za záväzky na realizovanie investícií a udržanie zamestnanosti.

263 Napokon tvrdí, že prípadné vymáhanie zvýhodnenej tarify by bolo tiež v rozpore so zásadou *non venire contra factum proprium*, ktorá Komisii bráni konať v rovnakej veci podstatne rozdielnym spôsobom, predovšetkým v takom prípade, keď toto konanie vyvolalo v dotknutých osobách presvedčenie o existencii určitej právnej situácie. Tento aspekt zásady ochrany legitímnej dôvery bráni Komisii vrátiť sa v prejednávanej veci k svojmu predchádzajúcemu posúdeniu s ohľadom na kompenzačný charakter zvýhodnenej tarify.

264 Komisia tvrdí, že v judikatúre bolo jasne a opakovane potvrdené, že zásady ochrany legitímnej dôvery sa je možné dovolávať len v prípade poskytnutia „presných uistení" správnym orgánom, a nie, ako v tomto prípade, vágnych okolností, ktoré mali vyvolať „dôveru v uplatnenie práva", ktorá navyše nebola nijako spresnená.

265 Žalobkyňa nemôže založiť svoj žalobný dôvod len na výmene korešpondencie rôznych talianskych správnych orgánov. Je zrejmé, že aj v prípade, že skutočne došlo ku kontaktu medzi Komisiou a talianskymi orgánmi, v každom prípade sa nie je možné domnievať, že mohli vyvolať dôveru v uplatnenie práva, na ktorú sa žalobkyňa odvoláva, bez preskúmania obsahu prípadnej komunikácie pochádzajúcej od Komisie, v ktorých nie je žiadna takáto zmienka.

266 Zdá sa, že z listu z 19. septembra 1991, ktorý spomenula žalobkyňa, vyplýva, že Komisia požiadala talianske orgány o informácie týkajúce sa predĺženia tarify pre Terni upravenej zákonom č. 9/91. Táto skutočnosť, ktorá vôbec nepodporila tvrdenie žalobkyne, sa – práve naopak – javí tak, že Komisia v rozhodnutí zo 6. augusta 1991 neprijala žiadny konkrétny postoj k predĺženiu platnosti tarify pre Terni, keďže v opačnom prípade by žiadosť o vysvetlenie nemala žiadny zmysel.

267 V každom prípade nijaká skutočnosť vzťahujúca sa na rozhodnutie zo 6. augusta 1991 nemohla podnietiť talianske orgány či bývalé spoločnosti Terni k tomu, aby si mysleli, že Komisia predĺženie tarify pre Terni nebude považovať za štátnu pomoc. Komisia dodáva, že nielen že sporné opatrenie predĺžilo platnosť zvýhodnenej tarify, ale aj úplne zmenilo spôsob výpočtu tejto tarify, a vyvodzuje z toho, že bývalé spoločnosti Terni sa teda nemohli ešte aj vzhľadom na túto významnú zmenu domnievať, že na sporné opatrenie sa nepriamo vzťahuje rozhodnutie zo 6. augusta 1991, ktoré sa týkalo zákona č. 9/91.

Posúdenie Všeobecného súdu

268 Treba pripomenúť, že sporné opatrenie bolo prijaté bez toho, aby bolo vopred oznámené, čo je v rozpore s článkom 88 ods. 3 ES.

269 Vzhľadom na imperatívnu povahu preskúmania štátnej pomoci vykonávaného Komisiou podľa článku 88 ES však podniky môžu mať legitímnu dôveru v zákonnosť pomoci, ktorá im bola poskytnutá, v zásade len vtedy, ak bol pri jej poskytnutí dodržaný uvedený postup stanovený týmto článkom. Obozretne konajúci hospodársky subjekt musí byť totiž za normálnych okolností schopný ubezpečiť sa, že uvedený postup bol dodržaný (rozsudky Súdneho dvora Komisia/Nemecko, už citovaný v bode 251 vyššie, bod 14, a zo 14. januára 1997, Španielsko/Komisia, C-169/95, Zb. s. I-135, bod 51; rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. marca 2002, Diputación Foral de Álava a i./Komisia, T-127/99, T-129/99 a T-148/99, Zb. s. II-1275, bod 235).

270 Osobitne pokiaľ sa pomoc poskytne bez predchádzajúceho oznámenia Komisii, takže je protiprávna podľa článku 88 ods. 3 ES, príjemca pomoci v takom prípade nemôže mať legitímnu dôveru v dodržanie pravidiel jej poskytnutia (rozsudok Súdneho dvora z 11. novembra 2004, Demesa a Territorio Histórico de Álava/Komisia, C-183/02 P a C-187/02 P, Zb. s. I-10609, bod 45).

271 Judikatúra však nevylučuje možnosť, že príjemcovia pomoci, ktorá bola protiprávna, sa môžu dovolávať mimoriadnych okolností, na ktorých mohla byť oprávnene založená ich legitímna dôvera v súlad tejto pomoci s právom, a z tohto dôvodu vzniesť námietky proti jej vráteniu (rozsudky Súdneho dvora z 10. júna 1993, Komisia/Grécko, C-183/91, Zb. s. I-3131, bod 18, a Demesa a Territorio Histórico de Álava/Komisia, už citovaný v bode 270 vyššie, bod 51; rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. septembra 1998, BFM a EFIM/Komisia, T-126/96 a T-127/96, Zb. s. II-3437, bod 69).

272 Treba spresniť, že príjemcovia protiprávnej pomoci sa môžu takých okolností domáhať v súlade s tým, čo vyplýva z rozsudku Súdneho dvora z 24. novembra 1987, RSV/Komisia (223/85, Zb. s. 4617, bod 17).

273 V uvedenom rozsudku Súdny dvor rozhodol, že zdržanie Komisie pri rozhodnutí, že určitá pomoc je protiprávna a musí byť členským štátom zrušená a vymáhaná, môže za určitých okolností vyvolať v príjemcoch tejto pomoci legitímnu dôveru, ktorá môže brániť Komisii uložiť uvedenému členskému štátu povinnosť, aby nariadil vrátenie tejto pomoci.

274 Z toho vyplýva, že existencia výnimočných okolností môže odôvodniť zrušenie rozhodnutia Komisie, ak ich Komisia nezohľadní, a že príjemca pomoci môže pred súdom Spoločenstva uplatňovať tvrdenie legitímnej dôvery.

275 Súčasne treba predovšetkým uviesť, že prijatie nariadenia č. 659/1999 vytvorilo novú situáciu, čo sa týka vymáhania nezlučiteľnej pomoci, z čoho treba vyvodiť všetky právne dôsledky. Článok 14 ods. 1 tohto nariadenia potvrdzuje systematickú povahu vymáhania (prvá veta), pričom stanovuje výnimku (druhá veta), ak by vymáhanie bolo v rozpore so všeobecnou zásadou práva Únie.

276 Existuje teda ustanovenie sekundárneho práva, ktoré Komisia musí zohľadniť pri prijímaní svojich rozhodnutí a ktoré ju môže viesť k tomu, že prípadne nebude požadovať vymáhanie nezlučiteľnej pomoci. Je nesporné, že porušenie takého ustanovenia možno uplatniť na podporu zrušenia rozhodnutia v časti, v ktorej sa nariaďuje vymáhanie.

277 Práve o to ide v prejednávanej veci, v tom zmysle, že Komisia v odôvodneniach č. 149 až 159 napadnutého rozhodnutia overila, či existujú výnimočné okolnosti, ktoré by mohli v bývalých spoločnostiach Terni vyvolať legitímnu dôveru v zákonnosť sporného opatrenia, a dospela k negatívnemu záveru, čo žalobkyňa spochybňuje a tvrdí, že došlo práve k porušeniu článku 14 nariadenia č. 659/1999 a zásady ochrany legitímnej dôvery.

278 Pokiaľ ide o dôvodnosť uvedeného žalobného dôvodu, žalobkyňa vo svojej argumentácií nepreukázala, že existujú výnimočné okolnosti, ktoré by mohli vyvolať legitímnu dôveru v zákonnosť spornej pomoci alebo, ako sama tvrdí, v skutočnosť, že sporné opatrenie nepredstavuje štátnu pomoc.

279 Je totiž nesporné, že rozhodnutie zo 6. augusta 1991 o nevznesení námietok podľa ustanovenia v článku 4 ods. 3 nariadenia č. 659/1999 zodpovedá situácii, v ktorej

Komisia po predbežnom preskúmaní zistí, že nevznikli žiadne pochybnosti o zlučiteľnosti oznamovaného opatrenia so spoločným trhom v rozsahu, v akom spadá do rámca článku 87 ods. 1 ES, a teda rozhodne, že dané opatrenie je zlučiteľné s uvedeným trhom. Znenie uvedeného rozhodnutia podporuje vyhlásenie Komisie, podľa ktorej opatrenie o predĺžení platnosti tarify pre Terni stanovené v zákone č. 9/91 bolo v uvedenom rozhodnutí označené ako zlučiteľná pomoc (pozri bod 113 vyššie).

280 Skutočnosť, že z listu ministerstva priemyslu, obchodu a živnostenského podnikania z 19. septembra 1991 zaslaného ministerstvu správy majetkových podielov štátu vyplýva, že Komisia po prijatí rozhodnutia zo 6. augusta 1991 požiadala talianske orgány o informácie týkajúce sa predĺženia tarify pre Terni upravenej zákonom č. 9/91, nemôže tento záver vyvrátiť.

281 Táto skutočnosť skôr preukazuje, ako uvádza Komisia v bodoch 134 a 135 napadnutého rozhodnutia, že dokumenty, na základe ktorých prijala rozhodnutie zo 6. augusta 1991, obsahovali len krátky opis a posúdenie článkov zákona č. 9/91 relevantných z hľadiska štátnej pomoci a že článok 20 ods. 4 zákona, ktorým sa predĺžila platnosť tarify pre Terni, nebol uvedený, na základe čoho nie je možné s určitosťou stanoviť, či Komisia skúmala a mala v úmysle schváliť tarifu pre Terni.

282 Napokon samotná žiadosť Komisie o informácie a jej mlčanie po doručení odpovede od talianskych orgánov, a to aj v prípade, že odpoveď bola skutočne zaslaná a Komisii doručená, nemôžu v žalobkyni vyvolať legitímnu dôveru.

283 Konanie Komisie od augusta 1991 do novembra 1991 mohlo navyše vyvolať dojem určitého zmätenia a v súvislosti s jej úmyslami podnietiť vznik otázok v mysli žalobkyne. Samotná skutočnosť, že kvalifikácia opatrenia o predĺžení platnosti tarify pre Terni upravenej zákonom č. 9/91 ako štátnej pomoci sa zdá jej príjemcovi pochybná, zjavne nestačí na odôvodnenie akejkoľvek legitímnej dôvery z jeho strany v zákonnosť pomoci alebo v to, že sporné opatrenie nepredstavuje štátnu pomoc (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 29. septembra 2000, CETM/Komisia, T-55/99, Zb. s. II-3207, bod 128).

284 Napokon, ako uvádza Komisia v odôvodnení č. 154 napadnutého rozhodnutia, rozhodnutie zo 6. augusta 1991 sa týka len opatrenia upraveného zákonom č. 9/91, a preto povolenie tohto opatrenia nemôže vyvolať legitímnu dôveru v zákonnosť nového opatrenia pomoci zavedeného zákonom č. 80/05 alebo v skutočnosť, že predĺženie v ňom upravenej tarify pre Terni nepredstavuje pomoc.

285 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že zákon č. 9/91 mal dva ciele, t. j. jednoducho predĺžiť platnosť tarify pre Terni a povolení na výrobu elektriny z vodnej energie do roku 2001, ale aj to, aby uvedená tarifa zanikla na konci roka 2007.

286 Je nesporné, že sporné opatrenie jednak zrušilo proces postupného zániku tarify pre Terni, keď stanovilo jej uplatňovanie minimálne do roku 2010, a jednak úplne zmenilo spôsob výpočtu tejto tarify, ako vyplýva z odôvodnení č. 123 a 124 napadnutého rozhodnutia.

287 V tejto súvislosti Komisia označila sporné opatrenie za novú pomoc, pričom žalobkyňa toto označenie nespochybňuje. Toto opatrenie malo byť oznámené Komisii v súlade s článkom 88 ods. 3 ES, čo však nebolo.

288 Z toho vyplýva, že žalobkyňa nemôže z rozhodnutia zo 6. augusta 1991 a z konania Komisie nasledujúcom po ňom vyvodiť, že nové opatrenie o predĺžení platnosti zavedené zákonom č. 80/05 nemôže byť označené za štátnu pomoc v zmysle článku 87 ES.

289 Vzhľadom na tieto okolnosti treba zamietnuť žalobný dôvod založený na porušení článku 14 ods. 1 nariadenia č. 659/1999 a zásady ochrany legitímnej dôvery.

290 Z predchádzajúcich úvah a bez toho, aby bolo potrebné nariadiť navrhované opatrenia na zabezpečenie priebehu konania, vyplýva, že žalobu treba zamietnuť v celom rozsahu.

O trovách

291 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobkyňa nemala vo veci úspech, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania v súlade s návrhom Komisie.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (piata komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. Žaloba sa zamieta.

2. ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni SpA je povinná nahradiť trovy konania.

Vilaras Prek Ciucă

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 1. júla 2010.

Podpisy

Obsah

Skutkové okolnosti ..... II - 3237

Konanie a návrhy účastníkov konania ..... II - 3243

Právny stav ..... II - 3245

O žalobnom dôvode založenom na porušení článku 87 ods. 1 ES ..... II - 3246

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 3246

Posúdenie Všeobecného súdu ..... II - 3255

O žalobnom dôvode založenom na porušení podstatných formálnych náležitostí a článkov 87 ES a 88 ES z dôvodu zjavne nesprávneho posúdenia hospodárskej štúdie predloženej talianskymi orgánmi ..... II - 3279

O porušení podstatných formálnych náležitostí ..... II - 3279

— Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 3279

— Posúdenie Všeobecného súdu ..... II - 3283

O zjavne nesprávnom posúdení hospodárskej štúdie predloženej talianskymi orgánmi ..... II - 3294

— Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 3294

— Posúdenie Všeobecného súdu ..... II - 3297

O žalobnom dôvode založenom na porušení článku 88 ods. 3 ES ..... II - 3298

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 3298

Posúdenie Všeobecného súdu ..... II - 3302

O žalobnom dôvode založenom na porušení článku 14 ods. 1 nariadenia č. 659/1999 a zásady ochrany legitímnej dôvery ..... II - 3309

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 3309

Posúdenie Všeobecného súdu ..... II - 3314

O trovách ..... II - 3319